

Brașcui Lánok

Ára 5 lei

Szele
1931. december 9.

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

233. szám
VII. évfolyam

Ára 5 lei

Gyorsíránykép a politikai helyzetről

Sorsdöntő javaslatok a kamara előtt

Ez a hét kormány-
bukást is hozhat

Bukarest, december 7.

Miután majdnem teljes három hetet áldozott fel a felirati vitának, amely két-
egyetlenül nagy mértékben hozzájárult az
általános politikai helyzet és az erőviszo-
nyok tisztázásához, — a parlament most
gyorsított iramban kénytelen tárgyalni
már az ország teherbíróképességét, a tör-
vényjavaslatait.

Mától fogva a kamara naponta két ülést
tart, hogy az alkotmányozási időpon-
tig, december 15-ikéig, a jövő évi költség-
vetés feltétlenül tető alá kerülhessen. —
Gyors egymásutánban váltakoznak az el-
lenzéki közgazdászok, hogy kimutassák:
a 25 milliárdos „alkalmazkodási költ-
ségvetés” is messze felülmúlja most
már az ország teherbíróképességét, a
mennyeiben a terhek elosztása az eddigi
marad.

A nagy takarékoskodás is lényegében
csak egyoldalú, mert ugyanakkor, amikor
a községek nyakába varrja a legsúlyo-
sabb koloncot, amelyetől az államháztar-
tást megszabadította, számos nélkülözhe-
tő intézményt továbbra is megengedi. Az
államháztartás jövőre is meg egész-
működött akarja eltartani a haszonlatlan
naplopóknak, ugyanakkor amikor a kis-
embereket, tisztviselő- és lateiner-réteg-
t még jobban megnyomorítja az újabb il-
letmény-lezárással és részben a rend-
kívüli megadóztatással.

A kifogások, ellenvetések azonban
nyilván csak elvi demonstráció jelentősé-
gével bírnak, minthogy

a megfelelő bizottság általánosságban
már meg is szavazta a nyomorúság
konszolidálásának ezt a merész ter-
vezetét, s gyökeresebb változtatásokkal
aligha lehet ezután számolni.

Persze ennek ellenére múltán előzi meg
leszült várakozás azt a napot — minden
valószínűség szerint szerdát, vagy csütör-
tököt —, amikor sor kerül a költségvetés
megszavazására, amihez tudvalevőleg
kétharmad-többségre van szüksége a kor-
mánynak. Hogyan kerül ki majd ez a
többség? A pártok nagyrésze ugyan be-
jelentette, hogy őszintén közre kíván
működni a kormányban a gazdasági és
pénzügyi szanálás terén, de ez még ko-
ránságosnak tűnik a kötelezettség-vállalás-
nak a büdös elfogadására. Viszont a
költségvetés esetleges elutasítása kor-
mánypártoktól idézne fel, amit az adott
körülmények között még a hatalomra
bágyó liberálisok sem hajlanak egyelő-
re, hanem inkább csak miután a három-
szoros doktor Argetoianu már lenyelelte
az országgal a legkeserűbb pilulákat.

A KONVERTÁLÁS

A költségvetés után — mint a más k
legnagyobb horderejű törvény — a mező-
gazdasági adósságok konvertálásának a
javaslatát esedékes. Ezt is még kará-
csony előtti végleges törvényre akarja
emeltetni a kormány, hogy megnyugtassa
a falvakat.

A konvertálásra való tekintettel ugyan-
is a hitelezők most országsszerűen valóság-
gal ösztönözötták a végrehajtások-
nak a mezőgazdákra, hogy még a kon-
vertálási eljárás megkezdése előtt ki-
szorítsák követeléseiket. A törvényjavas-
lat értelmében viszont a végrehajtások
csak a konvertálás vonatkozó kérelem
betelevezésének a napjától függesztőd-
nek fel, már pedig ez a kérelem csupán
a törvény életbelépésétől számított két
hónap folyamán nyújtandó be kötelező-
leg a hitelezők részéről. Azt jelenti ez,
hogy

a hitelezőknek még abban az esetben
is, ha a törvény — mondjuk — decem-
ber 24-ikén életbe lép, február 24-ikéig
módjukban áll végrehajtás útján érve-
nyesíteniük követeléseiket,

a törvény tehát csak a tél vége felé tudná
éreztetni hatását.

Ez a szempont indította mintegy két
hétrel ezelőtt a szociáldemokratákat és
lupistákat arra, hogy

parlamentari kezdeményezésből egysze-
rű törvényjavaslatot terjesszenek
be a falusi végrehajtások azonnali fel-
függésztésére.

Ez az ugyancsak helyénvaló törvényja-
vaslat, amelyre nézve a kamara benyuj-
tásakor kimondta a sürgősséget, most ke-
rült vissza a törvényvéleményező tanács-
tól s ez alkalommal szétosztották tanul-
mányozás végett a parlament tagjai kö-
zött.

Nem érdektelen ennek kapcsán felsor-
olni azoknak a képviselőknek a neveit,
akik ezt a javaslatot, amely mintegy elő-
futárja a mezőgazdasági adósságok kon-
vertálásáról szóló nagy javaslatnak, alá-
írták.

Ime a tarkaságánál fogva is figyelem-
reméltó névsor:

Grigoriuc, Gherman, Rosnoman, Flue-
rás, Mirescu szoc. dem., Puzdugan kor-
mánpárti, Lupu dr., Alexe lelkész,
Stefanescu-Goiceanu, Bratnescu, Mod-

reanu Lupu-féle parasztpártiak, Zelea
Codreanu parasztdista, Willer dr. ma-
gyarpárti, Toma, Constantinescu-Bor-
deni, Andronescu gheorghista liberáli-
sok, Serdici független és Isac uzsora-
ellenes ligabeli.

A szociáldemokratáknak eszerint sike-
rült megnyerniük javaslatukhoz majd-
nem minden ellenzéki párt valamelyik
reprezentánsát, köztül Willer József dr.,
a magyar párt parlamentari csoportjának
főtitkára mellett a Vaszárdia kapitányát,
Corneliu Zelea-Codreanu-t is.

A különben nagyfontosságú javaslat a
napokban kerül tárgyalásra a plénum
előtt s érthető kíváncsisággal lehet várni.
vajjon milyen magatartást fog vele szem-
ben tanúsítani a kormány és többsége, no-
meg a liberális és az Averescu-pártiak
az a szárnya, amely elsősorban a hite-
lezők érdekeit képviseli?

A törvényvéleményező tanács egyé-
ként Ládai Istvánnak, a kiváló magyar-
származású jogtudósának az elnökle-
te alatt foglalkozott a javaslatról s hosszas
jegyzőkönyvben tette meg észrevételeit,
amelyek elvben nem kifogásolják a ja-
vaslatot, de főbb precizitást ajánlanak.
Igy jónak látna a véleményezés annak
a pontos meghatározását, hogy

a végrehajtás felfüggesztésének az ide-
je alatt az adós nem adhatja el és nem
kebelezetheti másra ingatlanát.

sőt nem is rendelkezhetik vele szabadon,
továbbá, hogy a szobanforgó törvény
csak a tulajdonképpeni végrehajtás idő-
pontjának a kitűzését és az árverés út-
ján való eladást, vagy odaitelést füg-
geszti fel. Aztán nem vonatkozhatik a
végrehajtás felfüggesztése azokra az
adósságokra, amelyekre a mezőgazdasági
konvertálási törvényjavaslat intézkedési
nem terjednek ki, ugyancsak az állam-
mal, megyékkel és községekkel, vagy
közintézményekkel szemben fennálló tar-
tozásokra, valamint azokra az adóssá-
gokra sem, amelyek gyermekjuttatási, föld-
és házbérleti és munkaszerződési kötele-
zettségekből származnak, az ügyvédi és
orvosi tiszteletdíjakra és a vásárlásokból
eredő tartozásokra.

Ilyeténképpen a javaslatot, amelynek
az a célja, hogy rögtön, nem várva be
a mezőgazdasági adósságok konvertálásá-
ról szóló törvény életbelépését, mentesít-
se a földmivelőket vagyonuk elherdálá-
sától, alaposan át kell még dolgoztatni a
kamara illetékes bizottságának. Ha pedig
nem lesz belőle törvény, akkor

félős, hogy a mezőgazdasági adósságok
konvertálásáról szóló törvény már nem
sokat fog segíteni a parasztságon, mert
már előbb elárverezik mindenét.

Nem egy jele tapasztalható különben
is annak, hogy a kormány időt akar ad-
ni a hitelezőknek arra, hogy letarolja-
nak még idejében mindent, mielőtt a ne-
vezetes törvény, amelyet ráadásul jelen-
tékenyen módosítani is fognak ismét a
hitelezők javára, éreztethetné felszabadí-
tó hatását. Az is jellemző a kormány
meghatározására, hogy már szó van arról
is, miszerint a konvertálás alá nem eső
falusi és városi adósságok rendezéséről
szóló szakaszokat elejtik a Törlesztési
Pénztárra vonatkozó törvényjavaslatból.

Joggal lehet ezek után tartani attól,
hogy a gazdasági élet szanálását illető
nagy javaslatok végeredményben keser-
ves kiábrándulást fognak hozni azoknak,
akik túl sokat várnak tőlük. Könnyen
kiderülhet, hogy: sok a kodácsolás — ke-
vés a tojás, hogy a hegyek vajadásából,
a nagyhangu, heves vitákból ezuttal is
nyomorúságos egészre születik... (K.)

Károly király és Bethlen volt magyar miniszterelnök temesvári találkozása

Kombinációk a szenzációs audiencia okairól

Temesvár, december 7.

Vasárnap délután hatalmas turaautó
kanyarodott az itteni Ferdinánd szálló
elő. A kocsiból egy kopasz fejű, bajszos,
jellegzetes arcú, szikár férfi lépett ki, a
kit egy másik, nálánál magasabb ur kö-
vetett. Szobát kértek és bejelentő l pju-
kat a következőképpen töltöttek ki: Ken-
deffy Gábor, földbírókos Hátszegről, és
Kendeffy Gyula ugyanonnan. Ezután
rögtön átmentek a szálloda kávéházába,
ahol teát rendeltek. A kávéház-tulajdo-
nos, Rátz János, felfigyelt az új vendé-
gekre és hirtelen odalépett az alacsony-
abbak elé:

— Jó napot! kegyelmes uram — üdvö-
zölte hangos örömmel.

A megszállított ur pillanatig fesengett,
majd így szólt:

— Maga ismer engem?

— Hát hogyan ismerném Bethlen Ist-
ván kegyelmes urat! Hiszen évekig vol-
tam kávé Budapestén és többször én
magam szolgáltam ki.

Pár perc múlva az egész kávéház tu-
dott Bethlen István jelenlétéről, akinek
a lába alatt kezdett meleg lenni a kávé-
házi talaj, gyorsan fizetett és a társasá-
gában levő urral a korzóra ment, ame-
lyen kétszer végigsétált. Az utcán is
többen felismerték, szerencsétlenségére
éppen újságírók jöttek vele szembe, a
kik elől nem tudott menekülni. A meg-
szólításra rögtön magyarázkodni kez-
dett:

— Én most nem vagyok én, én Ken-
deffy Gábor barátomnak vagyok az öcsé-
se, akinek én a nevét kölcsönvettem.
Látom azonban, hogy az urak máris le-
leplezték ezt a kis csalást.

Kérdésekre ezuttal nem igen volt idő,
mert Bethlen rögtön odaintett egy közeli
várakozó autót, amelybe a tényleges
Kendeffyvel beugrott és már csak benn
az ülésről mondta meg a soffőrnek,
hogy a Magyar Házhoz hajtson. Itt br.
Ambrózy Andor kereszte, aki azonban
nem volt található. Erre autón lementek
a lakására, de ott sem volt, mivel a báró
vasárnap nem tartózkodott a városban.

Hat órákor a volt magyar miniszterel-
nök barátja kíséretében a gyárvárosi ál-
lomásra hajtatott és itt az iránt érdeklő-
dött a portástól, hogy bejött-e már az ud-
vari vonat. Miután azt válaszolták, hogy
a király vonata még nem érkezett vissza
a hidasligeti vadászatról, Bethlen vissza-
ült az autójába és egyik cigarettát szivta
a másik után. Háromnegyed óra telt el,
amikor Mocsonyi Antal, Károly király
fővadászmestere lépett ki az állomás
épületéből, pár pillanatig szénézett,
aztán egyenesen Bethlen autójához tar-
tott. A következő percben Bethlen ki-
szállt a kocsiból és oldalán a fővadász-
mesterrel kiment a perronra. Mocsonyi
azonnal a király szalonkocsijához kísér-
te a volt magyar miniszterelnököt.

Pontosan negyven percig tartózkodott

Bethlen István gróf Károly román ki-
rálynál.

Fél nyolc óra előtt öt perccel Bethlen ki-
lépett a szalonkocsiból, Mocsonyi vissza-
kísérte az autójához, amelyen behajtatott
ismét a szállodájába. Itt már várták az
újságírók. Első kérdésük természetesen
az volt, hogy mit keresett a királynál.

Bethlen hallgatott.

— Kérem, nekünk egész biztos tudomá-
sunk van arról, hogy Ön kihallgatáson
volt Károly királynál — erősítették a
hírlapírók.

— Nem voltam kihallgatáson. Vadá-
szaton voltam Kendeffy Gábor barátom-
nál Hátszegben, aki autón hozott ideig.
Hajnaltól utazom is már vissza Buda-
pestre.

— De hiszen a kegyelmes ur kint járt
a király szalonkocsijában — miért tit-
kolja?

Bethlen ezuttal sem válaszolt. Néhány
kedves szót mondott viszonzásképpen ar-
ról, hogy milyen jól érezte itt magát,
milyen rég akart már lejönni Erdélybe.

Rövid idő múlva Kendeffyvel együtt
elindult az Aranyászvas című vendég-
lőbe, ahol megvacsorázott. Innen haza-
tértek szállóbeli lakásukra, lepihentek,
majd hajnali öt órákor autóval Aradra
indultak. Kendeffy Gábor Aradon mar-
adt, Bethlen István pedig rövidesen
visszatért Magyarországra.

A volt magyar miniszterelnöknek Ká-
roly királlyal történt találkozásához ter-

ADY ADY ADY

mészeten a legkülönbözőbb kombinációkat fűzik, így például a román-magyar perszonál-unió tervét, Otto-restaurációt és végül egy egészen prózai feltevést is, hogy Bethlen István azért járt volna Károly királynál, hogy erdélyi birtokainak ügyét rendezze. A találkozás jelentőségét mindenestre aláhúzza az a körülmény, hogy annál asszisztált a bukaresti francia követ, az olasz követ, a hollandi meghatalmazott miniszter. Az udvari vonaton tartózkodott Mihály nagyvajda, Ionescu Sisesti földmívelésügyi miniszter, Tilea Viorea volt államtitkár és több más személyiség.

A hidasligeti udvari vadászatot egyébként kétszáznegyvenhat nyulat, rengeteg fácánt és négy rókat lőttek. Hétfőn a temesvári vadászterében zajlott le az udvari vadászat második része, majd este a király kíséretével együtt visszautaztak Bukarestbe.

Az Est értesülése szerint Bethlen temesvári útjáról a budapesti politikai körök sem tudtak közelebbit. Azok azonban, akik a volt miniszterelnök felfogását ismerik, nem tartják valószínűtlennek, hogy Temesváron azokról a módokról folytatott megbeszélést, amelyek alkalmasak lesznek arra, hogy a két szomszédállamot gazdasági tekintetben közelebb vigyék egymáshoz.

Ezt a kombinációt arra alapítja, hogy a bukaresti konferencia előkészítésében tudvalevőleg éppen Bethlen, az akkori magyar miniszterelnököt illeti meg az oroszánrészt. Ha tehát Bethlen Erdélybe utazott és Temesváron állítólag találkozott Károly román királlyal, nem lehetetlen, hogy szöbakerültek azok a momentumok, amelyek a bukaresti konferenciát életre hívták.

Nyolc fiola veronállal oldották meg a válságot

Egy előkelő nagyváradai ügyvéd és felesége közös elhatározással öngyilkosok lettek

Nagyvárad, december hó 7.

Az elképzelhetetlen nyomorúság, amely most már nemcsak a kis kunyhókba, hanem a jól berendezett polgári lakásokba is állandó lakónak költözött be, újabb áldozatot követelt Pogány Gyula dr. nagyváradai ügyvéd és felesége személyében.

A megdöbbentő kettős öngyilkosság szombat éjszaka történt Pogány dr. lakásán. A tragédiát csak másnap reggel vette észre a házaspár Pogány György dr. nevű ügyvéd fia, aki a szomszédos szobában aludt és nem is sejtette, hogy szülei az éjszaka csendjében eldobták maguktól az életet. Amikor Pogány György dr. vasárnap délelőtt benyitott szülei hálószobájába, apját már holtan találta és anyja is haldoklott.

Az eszméletlen állapotban fekvő uriaszonyt azonnal kórházba szállították, ahol az orvosok állapotát teljesen reménytelennek tekintették és le is mondták életéről.

Pogány Gyula dr. és felesége Reu Illés dr. nagyváradai rendőrkésztor címére hagytak rövid búcsulevelet, amelyben öngyilkosságuk okául az elviselhetetlen gazdasági válságot hozták fel. Egyben közölték, hogy 8 fiola veronállal vettek be, négyet a férfi és ugyanannyit az asszony. Arra kérték a hatóságokat, hogy holttestüket közös sírba temessék és a boncolást mellőzzék.

Az öngyilkos ügyvédet mindenki vagyonszerző embernek ismerte Nagyváradon s úgy tudták, hogy 1 millió lejes életbiztosítása is volt az egyik intézetnél. Ott azonban kijelentették, hogy Pogány dr. az utolsó részletet már nem tudta befizetni.

Pogány György dr., aki apja ügyvédi irodájában dolgozott, kijelentette, hogy bár az irodának nagy volt a forgalma, mégsem tudták a követeléseket behajtani, úgy, hogy apja és anyja valószínűleg a nyomorúságtól való félelmében dobta el az életet.

Katasztrófális bányarobbanás Petrozsényben

Hat halott, 14 súlyos sebesült

Hősies küzdelem a bentrekedt emberek megmentéséért

Bukarest, december 7.

A reggeli órákban Bukarestbe érkezett jelentés szerint hétfőre virradó éjszaka Petrozsényben, az ugynevezett Lónya-telep egyik aknájában borzalmas szerencsétlenség történt, amely az eddigi jelentések szerint

hat halottat és 14 súlyos sebesültet követelt áldozatul.

A Bukarestbe érkezett jelentés egyelőre ennyiről számol be:

A Lónya-telep 150-es számú aknájában sűrűn néhány perccel robbanás történt.

A robbanás közelében dolgozó munkások valamennyien azonnal elbeszítették eszméletüket,

távolabbiakat pedig a rémületes zajra ébűket vesztítve igyekeztek menekülni. A menekülés azonban teljesen lehetetlenné vált, mert a robbanás következtében az aknafolyosó mintegy 20-30 méter hosszúságban teljesen beomlott s elvágta a menekülés útját. A 150 számú tárnában dolgozó munkások tehát valamennyien a föld alatt rekedtek.

A szerencsétlenség híre villámgyorsan

terjedt szét a városban. A többi tárnák munkásai nyomban felözönlöttek és a helyszínre siettek. Fölkeltek a pihenő bányászok is és Socol, valamint Maldarescu bányamesterük vezetésével a kétszáz méterrel mélyen megkezdődött a kétségbeesett mentési munka.

Reggel nyolc óráig sikerült kiadni hat halottat és 14 súlyos sebesültet, a földomladék azonban még mindig nincs teljesen eltakarítva.

Mögötte élő emberek lehetnek, mert segélykiáltásuk zaja állandóan hallatszik.

A bányamesterük remélik, hogy a még életben levőket megmenthetik az életnek. Újabb jelentések szerint a katasztrófát bányaléggrobbanás idézte elő.

A tárna ventilációs készüléke ugyanis elromlott s nem tudta kiszívni a nagymennyiségben előtört gázokat, amelyeknek a feszítőereje aztán kivetítette a tárna falát s emiatt következett be a földomlás. A bentrekedt bányászok japáresze súlyos gúzmérgezést kapott. Valamennyien eszméletlen állapotban hevertek, amikor végre rájuk akadnak. A rettentő mennyiségben feltört gázok egyébként a mentési munkát is nagyon megnehezítették. Sokan a mentési munkálataikat végző bányászok közül is elbeszítették az eszméletüket, sőt súlyos szén-gúzmérgezést kapott Maldarescu mérnök is. A reggeli órákban a helyi bányászok már annyira kimerültek, hogy Petriláról kellett kérni újabb segélycsapatot. Ez a csapat aztán hozzájutott a tárnában rekedt bányászokhoz s kimentette őket.

A hat halottal áldozat névsora a következő: Ferenc András 42 éves bányamester, Mogosan Péter 49 éves aknávez, Kiss Miklós 39 éves, Balogh József 43 éves, Szőke Mihály és Bota Miklós fiatalabb bányászok. Valamennyi családos ember, több gyermek maradt utánuk.

Játékszerek

A legnagyobb választék. Valóban legolcsóbb árak csak a

Paradisul Copiilor (GYERMEKEK PARADICSOMA)

régi és hírneves különlegességi áruházában

Filip Lindenberg, Bukarest, Sir. Smârdan 12.

Nyilvánosságra akarják hozni a kolozsvári villamosmű kommercializálása körül osztogatott sápok pontos adatait

Kolozsvár, december 7.

A kolozsvári villanyháború most már csakugyan vére megy. A kormány nagyon radikális módon akarja megoldani ezt a kérdést.

Kedre összehívták az összes miniszteriumok jogtanácsosait, hogy találják meg a legalkalmasabb formulát a kommercializálási szerződés felbontására. Ez rendkívül kényes kérdés, mert könnyen diplomáciai konfliktus lehet belőle,

hiszen a kommercializálásban belga töké is érdekelve van.

Egyébként a kolozsvári háztulajdonosok is akciósra léptek a kommercializálási szerződés ellen és december 13-ra népgyűlést hívtak össze ebben az ügyben a városházára.

A villanyügy körül különben is nagy leleplezések várhatók, állítólag nyilvánosságra akarják hozni, hogy a villanytársaságtól ki mennyi sápot kapott.

Miklós herceg házassága és a hivatalos álláspont

Bukarest, december 7.

Az Universal vasárnap reggeli száma a következő hírt közölte: Az ilfovi törvényszékhez kérs érkezett, amely Miklós herceg nemrégiben kötött váratlan házassági ügyével van kapcsolatban.

A keres a házasság érvénytelenítését kéri azon az alapon, hogy az ellentétben van az 1926-ban megszavazott és 1927-ben módosított statútumokkal, amelyek a királyi ház tagjainak a házasságával kapcsolatosan törvényes rendelkezéseket tartalmaznak.

Az ilfovi törvényszék elnöke a kérést nyomban kiosztotta a harmadik széklet tanácsának, amely már meg is kezdte a intézését.

A Curenul az Universal értesülését az azal egészítette ki, hogy a jelzett kérvénnyel egyidőben még egy hivatalos akta futott be a törvényszék elnökéhez ebben az ügyben. Ebben a második hivatalos aktában

Miklós herceg bejelentette volna, hogy lemond a rangjáról, mert ebben az esetben — az idézett statútum rendelkezései szerint, a kötött házasság érvényben marad.

A Curenul és az Universal híre nem keltett különösebb feltűnést, mert a külföldi sajtóírók már napokkal ezelőtt hírt adtak Miklós herceg kisére kalandos házasságáról. Néhány belföldi lap is megírta, de ezeket elkobozták, viszont hivatalos cáfolatot a külföldi hírekre nem adtak ki. Hivatalosan tehát a házasság

híre Romániában megerősítést nem nyert egészen vasárnapig, amikor a miniszterelnökség a Curenul hírével kapcsolatban cáfolatot adott ki. E cáfolat szerint

Miklós herceg nem gondol a rangjáról való lemondásról, egyébként pedig a miniszterelnökség helytelenül, hogy a lapok foglalkoznak ezzel az ügygel, amit a kormány amúgy sem vesz komolyan, mert törvényes alapja a házasságnak nem volt.

A sajtó közlései csak árthatnak az ország presztízének.

Az Universal legújabb száma a miniszterelnökségi nyilatkozatra válaszul s kijelenti, hogy a dolog elhalgatása lenne káros az országra s különben is külföldi lapok annakidején részletesen beszámoltak a házasság kötéséről. Ideje, hogy a belföldi közvélemény is tisztán lásson. A házasságkötés a buzaumegei Tohan község primarja előtt történt. A bíró a herceg kívánságára adta össze az előtte megjelent Miklós herceget és Dumitrescu Jeana asszonyt. Később figyelmeztették a bírót, hogy nem járt el törvényesen, mert a királyi ház statútumai szerint kérnie kellett volna az uralkodó engedélyét. Erre a bíró belátta tévedését és az anyakönyvi lap szélére odaírta, hogy a házasságkötés semmis. Tekintettel azonban arra, hogy a kérdéses statútum is elismeri a házasságot, ha Miklós lemond a rangjáról, a házasság megsemmisítésére vonatkozó eljárást hivatalosan is le kell folytatni.

Egész sereg gyűlés volt Bukarestben

Minden gazdasági kategória sir, tiltakozik és segítséget vár

Bukarest, december 7.

A fővárosban vasárnap folyamán egész sereg gyűlést tartottak, részben érdekszövettségek, részben politikai alakulatok. Legjelentősebb a gyűlések között kétségtelenül a magántisztviselők újabb erőteljes felvonulása az áldozati adóra vonatkozó törvényjavaslat ellen. A felszólalók azt követelték, hogy amennyiben a kormány semmilyen körülmények között nem akar elállni végzetes tervétől, úgy enyhítse legalább a javaslatot, abban az értelemben, hogy mentesítse a 15 ezer lejnél kevesebb havi fizetéseket a rendkívüli adó alól. Egyébként pedig a magántisztviselők követelik, hogy az állam az ő javukra is biztosítsa mindazokat a kedvezményeket, amiket az állami tisztviselők élveznek. A javaslatból semmi jó sem származhatik, ellenben katasztrófális következménye lehet az, hogy a munkanélküliek száma 100 százalékkal szaporodik, hiszen a javaslat borzalmas helyzetbe hozza a vállalatokat is.

A jelzáló kölcsönökkel terhelt birtokosok gyűlésén Popovici Dóri mondott kemény bírálatot a kormányról, a konvertálási törvényjavaslat kritizálása során. Kijelentette, hogy a jelenlegi politikai helyzetben az alkotmány fikció csupán s a közélet minden ágán a bakis uralkodik. Ilyen körülmények között mi jót várhatna a nagyközönség?

A Vlad Tepes Liga gyűlésén Andronescu jelentette be most már hivatalosan is, hogy a liga konzervatív célkitűzésű politikai párt-

tá formálódik át, mert igaz ugyan, hogy tagjai nem reakciók, a mai körülmények között azonban az idő követeli meg a reakciót, az ország jól felfogott érdekében.

Az állami tisztviselők gyűlésén Bredisteanu volt államtitkár tartott nagy beszédet és tiltakozott a tisztviselő adók ellen. Beszédében megfélemezte a magántisztviselők terhére kiltásba helyezett áldozati adó szándékát is.

A mezőgazdasági gépekkel foglalkozó kereskedők a konverziós javaslat ellen emelték fel tiltakozó szavukat. Ők éveken keresztül hitelbe szállítottak gépeket a mezőgazdáknak s ha most követeléseiket nem tudják megkapni, menthetetlenül tönkremennek. Memorandummal fordulnak egy a földmívelésügyi, mint a pénzügyminiszterhez.

Tüntetés Nankingban

Nanking, december hó 7.

A nankingi egyetem hallgatói a japán kínai konfliktus miatt újból tüntettek a kormány ellen s különösen a külügyminisztert szidták, akit azzal vádoltak meg, hogy a konfliktus kérdésében mindvégig igen nagy erélytelenséget tanúsított. A tüntetésre különben is adott okot, hogy a külügyminiszter lemondott, de lemondását nem fogadták el. Ugyanakkor a nankingi kormány megerősítette Párisban dr. Sze kínai fődelegátust is.

Ne borotvapengét kérjen hanem követelje a

szépképviselet: C. Duisberg
București I. Str. Carol Nr. 3

Megüvegesedett szemekkel, hurokkal a nyakán

Ieküdt Szakáli, a karcfalvi örsön a vigyorgó csendőrök között
Még mindig szabadlábban vannak a székellyöldi inkvizitorok

Bukarest, december 7.

Allitjuk, hogy komoly bizonyítékaink vannak arra nézve, hogy Szakáli Istvánt a karcfalvi csendőrségen a legborzalmasabb módon elköltözték.

Allitjuk, hogy a kintásra parancsot adott Banciau főügyész és abban személyesen vett részt Creanga vizsgálóbíró.

Allitjuk, hogy Szakáli nem szívszélhűdésben halt meg, sem nem akasztotta fel magát, hanem a borzalmas kínoktól halt meg, a csendőrök kezei között.

Allitjuk, hogy az ügyész és a vizsgálóbíró mindent megtettek, eddig is és most is mindent megtesznek, a gyilkosság eltitkolása érdekében.

Allitjuk, hogy a gyilkosság kinyomozása érdekében még eddig semmi komoly vizsgál-

lat nem történt és ami volt is, az nem egyéb, mint szemhunyas a legkiáltóbb dolgok előtt.

Ezzel az öt ponttal végződik az az interpelláció, melyet minden valószínűség szerint még ezen a héten terjeszt a kamara elé a magyar parlamenterek megbízottja. Október 12-én gyilkolták meg a karcfalvi kintzókamarában Szakáli Istvánt és

dacára az eddig elhangzott számtalan interpellációnak, a csikmegyei hivatalos hatóságok még mindig nem adtak utasítást a gyanus gyorsasággal elföldelt Szakáli István exhumálására.

Már magában véve ez a tény is súlyos és elvitázhatatlan bizonyíték amellett, hogy a szerencsétlen Szakáli Istvánt a karcfalvi csendőrsőn állati kegyetlenséggel halálra kintözték és meggyilkolták.

A szerencsétlen ember ordítására már megdöbbenve figyel a falu. Már hét nap óta tart az irtózat inkvizíció. Szakáli teste már tele van sebekkel. Minden tagja összetörve. Éjszaka nem tud aludni. A kezei hátra vannak kötve. Már mindent bevall. Bevallja, hogy ő törte fel fejszével a közbirtokossági kasszát, habár közismert tény, hogy a kasszát huszonnyolc furással nyitották fel. Elkövetkezik az utolsó éjszaka. Megérkeznek a nyomozásra kiküldött csendőrök. Ahogy hazatérnek. A jelentés megtétele után felkeresik a cellában Szakáli. Hogy mi történik ott, azt csak abból lehet következtetni, hogy Szakáli irtózatot ordította.

Végigsüvít a falu, már senki sem tud aludni, a falubeliek szaladnak a bíróhoz, hogy csináljon valamit...

De a csendőrök elállják az örség épületének bejáratát. Az egyik beszél a többiekhez:

— Csináljatok valamit azzal a Szakálival, mert az egész falu idegyűl az örség elé...

Az irtózat éjszakájának főszereplői

És most vegyük sorba a főszereplőket:

A főügyész: (A csendőrökhöz): Tulságosan lágyak vagytok a vádlottakhoz, amikor ilyen embereket hoztok a börtönből az irodába, akkor sokkal keményebben kell bánni velük.

Az ügyész: (A csendőrökhöz): Lehet a vádlottaknak egy-egy pofont is adni, mert másképpen nem mondanak igazat.

A vizsgálóbíró: (A jegyzőkönyv szerint): Moldovan örmester és a vizsgálóbíró voltak Szakáli cellájában. Szakáli jajgatott, de én nem láttam, hogy ki ütött, mert az ajtó be volt téve... Azt láttam, hogy a vizsgálóbíró ököllel verte Szakáli, azt is láttam, amikor a hasát verte ököllel.

Az orvos: (Saját vallomása): A halotti bizonyítvány, amit kiállítottam, hamis, nem szívszélhűdés, hanem fojtogatás okozta Szakáli halálát.

Az ügyész: (Az ügyvédhez): Én adtam parancsot az orvosnak, hogy hamis halotti bizonyítványt állítson ki.

A csendőrmester: (Vallomásában kijelen-

— Ne ordíts... kiabálnak rá a halálra kintzott emberre.

— De ordítok... de ordítok... sikolt Szakáli, aki most ebbe az utolsó szalmaszáliba kapaszkodik.

Azt hiszi a szerencsétlen ember, hogyha még élesebben ordít és idecsődíti a falut az örség elé, akkor talán megmenekülhet legalább az éjszakai kintzása elől.

— De ordítok... de ordítok...

Itt a torkában forradt a szó. A csendőrök hurkot vetettek a nyakába és így folyt tovább a kintzás.

— Na, ordíts még?

Nem. Szakáli már nem ordított. A szeme kidülledt és most már csak irtózatot vonaglásával válaszolt a további verésre.

— Na, ordíts még? kérdezte a csendőr, aki a hurkot tartotta és még szorosabba húzta a kötelet Szakáli nyakán.

Szakáli már egy hangot sem adott ki magából.

Aztán az egyik csendőr megvakarta a fejét:

— Bajtársak, itt valami baj történt. Ez az ember már egészen nyugodtan türi a verést...

— Dehogy, — mondja a másik, — szimulál a kutyá, csak üssétek...

És ütök.

— Hm... — mondja a csendőr, aki a hurkot tartja, — ez az ember nagyon csendes, talán elájult.

— Elájult? Tovább kell verni, attól magához tér...

És tovább verik.

Pár perccel később riadtan néznek egymásra a csendőrök.

— Vízet... vizet... Szakáli meghalt.

Most elkezdik dözsölni, maszirozni, élesztetni a halálra kintzott Szakáli. De már késő. Meghalt. A csendőrök komor arccal tanácskoznak. És reggel négy óra felé elmegy a hivatalos jelentés: a vádlott ismeretlen oknál fogva hirtelen meghalt a cellában.

Ott feküdt a földön elnyulva...

Itt fekszenek előttünk a karcfalvi inkvizíció tanuinak hiteles vallomásai. Moldoveanu Pavel csendőrmester, a karcfalvi örs parancsnoka, így mondja el Szakáli Istvánnak történetét:

— Október hatodikán tartóztattuk le Szakáli Istvánt... másnap kezdődött a kihallgatása... Nyolcadikán, kilencedikén és tizedikén a főügyész és a vizsgálóbíró vallatták Szakáli Istvánt... a főügyész többször ki-küldött bennünket a szobából, ahol vallatta a vádlottat... aztán megkötöztette Szakáli kezét és így küldte vissza a cellába...

En este nyolc órákor hazamentem... a faluban volt a lakásom, de előzőleg parancsot adtam, hogy jól vigyázzanak a vádlottakra, nehogy öngyilkosságot kövessen el, attól való félelmében, hogy súlyos büntetés vár rá. Reggel négy órákor az egyik csendőr azzal költött fel, hogy — Szakáli meghalt. Még megjegyzem, hogy Pleasu Jon csendőr őrizte az éjszaka folyamán Szakáli Istvánt.

Carbunaru Gheorghe csendőrmester, a csendőrszakasz parancsnoka vallomása a tragikus éjszakáról:

— Éjjel tizenegy órákor érkeztem vissza a karcfalvi csendőrszre. Gheorghiu csendőrt találtam az áristom előtt. Vele együtt bementem a cellába.

— „Miért nem mondd meg az igazságot, hogy ne kelljen nekünk annyit járkalni miattad?” ezt kérdeztem a vádlottól, mire ő így felelt:

— Nem tudom...

Éjjel tizenkét órákor lefeküdtem és fél négy órákor egy csendőr felkeltett, hogy a vádlott rosszul van. Beszaladtam a cellába, ott feküdt Szakáli a földön elnyulva, arcával felfelé, mellette Gheorghiu csendőrt láttam, aki vízzel locsolta. Tíz-tizenöt perc múlva megérkezett a körörvos, aki megállapította, hogy a vádlott — meghalt...

Tehát állítólag reggel négy órákor vették észre, hogy Szakáli István meghalt a cellában. A csendőrmester urak nyugodtan aludtak szobáikban, amikor azzal költöttek fel őket, hogy a vádlott meghalt. Ezzel szemben

a karcfalviak egész éjszaka nem tudtak aludni, olyan borzalmasan ordított a halálra kintzott Szakáli, a karcfalvi bíró, akihez elszaladnak, megpróbál bejutni a csendőrszre, azonban a csendőrök megakadályozták ebben.

Egyenesen csodálatos, hogy egy ilyen éjszaka a két csendőrmester nyugodtan alszik odahaza és sejtelmük sincs arról, hogy mi történik az örségen.

A hátrakötözött kezű ember felakasztja magát...

De vegyük sorra a további eseményeket: Szakáli halála hírére nagy riadalom támadt a hivatalos hatóságok reprezentánsai körében. Sorra megérkeznek: az ügyész, a vizsgálóbíró, a csendőrpáncsnok. Gyorsan elkészül a halotti bizonyítvány.

azonban a „halál oka” rovatot egyelőre üresen hagyják, kétségtelenül azért, mivel még nem tudtak megállapodni abban, hogy a nagy nyilvánosság számára mivel magyarázzák meg a gyanus halálesetet.

A halottat beszállítják Csikszenttamásra. A csendőrök a karcfalviak előtt el akarják titkolni a halálesetet. Elhivatják a csikszenttamási bírót, hogy az vigye el a szekérével a holttestet. De amikor a bíró erre nem akar vállalkozni, a csendőrök viszik el a holttestet Csikszenttamásra. Bemennek a paphoz:

— Így nem temethetem el a halottat, tessék az orrossal beírni a halál okát a halotti bizonyítványba...

A csendőrök visszamennek Karcfalvára és ott dr. Elthes orvos beírja a halotti bizonyítványba: ...szívszélhűdés.

Pár nappal később, amikor a csikszenttamásiak felelősségre vonják az orvost Szakáli halála miatt, az orvos ezt mondja:

— Nem igaz, hogy Szakáli halálát szívszélhűdés okozta volna. A halál megfulladás következtében állott elő, melyet kétségtelenül fojtogatás okozott, a halotti bizonyítvány hamis...

A csikszenttamási közbirtokosság ügyvédje, ennyi adat birtokában felkeresi Banciau ügyészt:

— Tessék elrendelni Szakáli István exhumálását, ha semmi más gyanus körülmény

nem fordult volna elő és ha nem is volnánk biztosak abban, hogy Szakáli Istvánt agyonverték a cellában, már akkor is

az a tény, hogy a halotti bizonyítvány hamis, hogy a halál oka nem az igazságnak megfelelőleg van kiállítva, — már ez egy-magában is elegendő az exhumálásra.

Az ügyész ezt mondja:

— Nem fontos, hogy a halál okául mi szerepel a bizonyítványban...

én magam adtam ki a parancsot, hogy az orvos szívszélhűdést írjon be, mint a halál okát, mert különben a pap nem temette volna el...

Az igazság az, hogy Szakáli a cellában felakasztotta magát.

Az ügyész ur azonban, — úgy látszik, — nem tudja, hogy az egyik csendőrmester már jegyzőkönyvbe mondta, hogy éppen ügyészi parancsra, megkötözött kezekkel vitték be a cellába a szerencsétlen Szakáli.

Lepergetjük a borzalom filmjét

És most az eddigi adatok alapján próbáljuk rekonstruálni, hogy mi történt a karcfalvi borzalmas éjszakán.

Október hatodikán fogták el Szakáli. Megkezdődött a vallatása. A szerencsétlen ember kezdetben, igazsága tudatában, nem akarta magára vállalni a közbirtokossági kassza kirablásának vádját. És ekkor elkezdődött a verés.

A csendőrök, az ügyész utasítása alapján, agyba-főbe verik a hátrakötözött kezű vádlottat.

HITLER:

A nemzeti szociálista párt még a jövő héten átveszi a kormányt

Nyilatkozat egy angol lapban, amely Németországban is óriási konsternációt keltett

London, december 7.

Az angol lapok ujabbban feltűnő érdeklődéssel fordulnak a német nemzeti

szociálista párt vezére, Hitler felé s szinte naponta közölnek tőle nyilatkozatokat arról, hogy milyenek az esélyei a hatalom átvételére és mik a tervei kormányzási programját illetően. Így a Sunday Graphic is nyilatkozatot kért müncheni levelezője útján a német felpolitika legkalandosabb vezetőgyénisé-

gétől, aki — legalább is a londoni lapban megjelent nyilatkozat szavai szerint — a következőt mondotta:

— A nemzeti szociálista párt még a jövő héten átveszi a kormányt Németországban.

A Sunday Graphic-ben megjelent Hitler-intervju természetesen

Németországban is olyan viharos fel-tűnést keltett,

hogy a nemzeti szociálista párt vezetősége is kénytelen volt nyilatkozattal enyhíteni Hitler kijelentéseit. A nyilatkozat leszögezi, hogy a Sunday Graphic munkatársa helytelenül adta vissza Hitler szavait, különösen azokat, amelyek fontos kérdésekre vonatkoztak. Csak az a szépséghibája ennek a kimagyarázkodásnak, hogy nem jelöli meg a Hitler-intervjunak azokat a részeit, amelyet az angol lap tudósítója állítólag pontatlanul adott vissza.

Néhány napos itt tartózkodás után tegnap elutazott Londonból Rosenberg német hitlerista politiku — aki azért járt itt, hogy megszerezze az angol konzervatív politikuskok támogatását a hitlerizmus számára. Rosenberg tárgyalta lord Lloyd-dal, az angol fascistavezérrel, Walter Eliottal, a kincstári hivatal államtitkárával, továbbá a Schröderbankház képviselőivel. Rosenberg felajánlotta, hogy a rövidlejáratu kölcsönfizetés terén előnyöket szerezne Anglia számára. A szenzációs tárgyalások eredménye ismeretlen.

Szép fehér fogak: Chlorodont

a csodásan üdítő borsmenta-fogpép. Egy tubus ára 20 Lei és 32 Lei.

Országos moratóriumot követelnek a nagyváradai kereskedők

A nagyváradai Kereskedelmi Csarnok nagygyűlés összehívását kéri a Kereskedők Szövetségétől — Monsire-küldöttség viszi a kereskedők panaszait a parlament elé — Egy napos kereskedő-sztrájk

Nagyvárad, december 7.

Erdély egyik legelőkelőbb gazdasági társadalmi alakulata, a Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok adott erőteljes hangot a tegnapi vasárnapon, annak az általános óhajának, amely egyre szélesebb rétegekből nyilatkozik meg és amely a moratóriumban látja a gazdasági katasztrófa kitörésének elhárító eszközét.

Nagyvárad kereskedő-társadalmi részéről háromszáz aláírással ellátott kérelemmel fordultak a Kereskedelmi Csarnokhoz, amelynek vezetését arra kérte a beadvány, hogy sürgősen hívja össze a választmányt és annak nyilvános gyűlése keretében foglaljon állást a Csarnok az országos fizetési haladék kérdésében.

HÁROMSZÁZ KERESKEDŐ BEADVÁNYA

Vasárnap délelőtt a Csarnok nagytermében folyt le a nevezetes ülés, amelyen a nagyváradai kereskedők hatalmas táborra vett részt. Farkas István, a Csarnok elnöke vezette a gyűlést, amelyen Fried János dr. főtitkár ismertette a kereskedők beadványát, amelyben Nagyvárad háromszáz kereskedője a kereskedő-osztály rendkívül szomorú helyzetét ecsetelték és rámutatnak arra, hogy a hitel-élet teljesen elakadt, a kereskedőknek egész élet munkája árán szerzett vagyona elveszett, de tartozásaikat bármikor végrehajthatják rajtuk és lehúzzhatják üzletük redőnyeit.

Kifejtje a beadvány, hogy amikor a mezőgazdasági-társadalomnak moratóriumot ad a törvényhozás, akkor

lehetetlen a fizetési haladékot megtagadni attól a kereskedőtől, aki nem tud ma forgalmat csinálni

és nem tud hozzájutni kintlevőségeihez. A háromszáz nagyváradai kereskedő azt kéri, hogy a Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok sürgősen indítsa országos akciót a fizetési haladékot megtagadni attól a kereskedőtől, aki nem tud ma forgalmat csinálni

A MORATÓRIUM MELLETT

Váradai Udön dr. szólalt fel elsőnek és indítványozta, hogy

a gyűlés foglaljon állást a moratórium mellett.

A háromszáz aláíró minden érvét alátámasztja a mai pénzügyi helyzet és az ország kereskedelmének tesz szolgálatot a Kereskedelmi Csarnok, ha megindítja a mozgalmat a moratóriumért, amit a kereskedők, iparosok és vállalatok ezrei és tízezrei sürgetnek.

Hegedűs Nándor országgyűlési képviselő arra mutatott rá, hogy a moratóriumot már akkor el kellett volna rendelni, amikor megrohmozták a bankokat. Ha akkor szabályozták volna a betétek kivonását, most nem apadtak volna el a hitelforrások. Rámutatott arra, hogy kényszerregegyezési törvény nem éri el célját, mert a kereskedők a mai megromlott viszonyok között képtelenek teljesíteni a felajánlott kövát.

A mezőgazdasági konverzióban kontemplált moratóriumot — mondotta Hegedűs képviselő — nem is lehet összehasonlítani a kereskedők kényszerregegyezését a fizetési halasztást tekintve. Ma már az államnak rendes bevételi forrása lett a kényszerregegyezési illeték, amelyet beállítottak az állami költségvetésbe. A kormányzat igen mostoha elbánásban részesíti a kereskedőket és iparosokat, pedig a statisztikát vizsgálva, azt lehet mondani, hogy ma már a kereskedő és iparos-osztályt kell az államfenntartó osztálynak tartani.

ADÓMORATÓRIUMRA VAN SZÜKSÉG

Az adózási kérdésekre tért át azután Hegedűs Nándor képviselő és részletes adatokkal mutatott rá arra, hogy az állam adókon kívül egyes városok közterhei adózási aránytalansággal sújtják a kereskedőket és iparosokat.

Szükség van az adómoratóriumra és különösen arra, hogy az adóhátralékokat részletekben lehessen fizetni. A kereskedő valósággal duplán adózik, amikor például, a repülőbéllyeg nagyrésze reá hárul és amikor a közvezetvén mellett fizeti az utadót azokért az utakért, amelyek soha igénybe nem vesz. Csak

nem minden városi lakos meg tudta tartani a szerzett vagyonát, de a kereskedő, iparos és gyáros az utóbbi időkben elvesztette, amit egy életen át gyűjtött.

ORSZÁGOS KONGRESSZUST HIVNAK ÖSSZE

Ifj. Deutsch Ignác javasolta azután, hogy mivel a moratórium kiemelkedik a helyi kérdések közül és országos jelentőségű — a fizetési haladék jogában beadott javaslatot terjesszék az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetségéhez azzal, hogy az dolgozzon ki memorandumot a kormányhoz.

Stern József azzal töltötte meg a javaslatokat, hogy a moratórium követelése dolgában or-

szágos nagygyűlést tartsanak

és hogy a moratórium követelésének nagyobb súlyt adandó, a kereskedők egy napi sztrájkot rendezzenek.

Farkas István elnök összegezte az indítványokat, melyek alapján kimondta a kereskedők gyűlése, hogy a moratórium elrendelésének kieszközölése érdekében

országos akcióra kéri fel az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Társulatok Szövetségét

országos nagygyűlést megrendezése által, annak memorandumát monstrozus küldöttség útján juttatja el a parlamenthez és nemcsak a magántartozásokra kér moratóriumot, hanem az adóhátralékokra is.

A szatmári kereskedők és iparosok is követelték a moratóriumot

Szatmár, december 7.

Ez alkalommal az egyesültek delegációja jött össze. A kereskedelmi egyesületek tagjai is megjelentek és megjelentek az iparos egyesületek tagjai is.

Dr. Fischer József beszélt. A tárgyat ismerteti. A tárgy: törvényességet kell az adóbehajtásnál kérni. Nem lehet tovább így, hogy elviszik a mesterember szerszámát. Ezt nem szabad. Benne van a törvényben, hogy nem szabad. Ha a miniszter meghallgatná tiltakozó táviratunkat és elrendelné, hogy az adóbehajtók kötelesek a törvény szerint eljárni, menten megnyílna az adóinkvizíció.

— Ezt kérjük a minisztertől, ennyit mindössze — fejezi be dr. Fischer József — és menten megnyílna ez a birtokatlan atmoszféra. Ha az állam nem lépi túl a törvényt, csak attól szedik be az adót, akinek van miből adót fizetni és akkor Önöktől, kereskedőktől és iparosoktól, legnagyobb mértékben nem szednek be adót, mert Önöknél, kereskedőknél és iparosoknál nincs adóhátralékuk.

— Nem úgy van — mondja Szűcs Kálmán, kamarai tag, az Ipartesület elnöke, a szatmári iparosság legittim vezére. Minden pénz befolyik az államkasszába és az államkasszából a pénz nem folyik vissza a polgársághoz. Így nem lehet. És nem lehet már csak azért sem, mert

folytan csak onnan kér az állam adót, ahol nincs, de nem kéri a milliomosoktól és a nagy tanyákban lakóktól.

Inflációt nem csinálnak, azt nem lehet, azt nem szabad. Angliának szabad 15 millió font fedezetlen bankjegyet nyomtatni, Romániának nem? Miből fizessenek pénz nélkül?

Mészáros Ferenc asztalos hangosabb Szűcs elnökénél is. Ez a sok beszéd nem ér semmit, mert közben elviszik a karátysok szerszámját. Azonnal és most menjenek deputációba a prefektushoz. Moratóriumot kell kérni.

Gyüre Lajos, a Csizmadia Ipartársulat elnöke elmondja, hogy a kereskedelmi és iparkamara a minisztériumnak arra a kérdésére, hogy miképpen képzeli az iparcikkek árának leszállítását, azt válaszolta, hogy ha az adókat megfelelően leszállítanák, az iparcikkek ára is lejjebb szállana. Ő ott is elmondotta, itt is: ez nem igaz. Ha minden adót elengednének, akkor sem lehetne az iparcikkek olcsóbbak, mert az iparcikkek mai árában az adó már régen nincs benne. Az adót már nem kalkulálja senki sem, az már nem fér

bele sehová. A termelés anarchiájának a kartell az oka.

— Mikor ezer lej volt egy mázsa buza, a csiriz ára 100 lej volt, most hogy 250 lej a buza, a csiriz ára most is száz lej.

— A bősösk meg azt csinálja, hogy mi egy félmázs kukoricáért a szegény paraszt ember csizmáját még meg sem tudjuk talpálni!

Már itt az elégtelenség. Egészen magasan itt fenn. A háztulajdonos és a betétes szektája is zug. Az ország kilencven százaléka zug.

A tizenhét millió emberből tizenhat biztosan zug.

Egy kicsit sok. Egy kicsit már annyira sok, hogy nem is okságos tovább az a politikai és pénzügyi diktatura, melyet

Franciaország a husz év előtt kívándorolt idegen munkásait is kiutasítja

Ripp van Winkle megérkezett és nem tudja kinyitni a száját

Szatmár, december 7.

A Franciaországra is áttérjedő gazdasági válsággal szemben a franciák máris védekeznek. Védekezésüknek első formája, hogy az idegen munkásokat Franciaország területéről kiutasítják. Az idegen nemzetiiségű munkások papírjait felülvizsgálják és ha csak valamennyi jogcímet is találnak hozzá, kiutasító határozattal átküldik őket államuk követtségéhez, amely aztán az illető szülő vagy illetőségi helyére visszatoloncolja.

Ez a francia kiutasítási rendszer az egyes községeknek rengeteg pénzébe kerül, amelynek természetesen a tolonc-utlevél és a vasútjegy költségeit vízelni kötelesek. Szatmárra az utóbbi időben már jött egy néhány ilyen francia területéről kitoloncolt munkás, de az a munkás, aki ma érkezett, ebben a szomorú kálváriajárásban is ritkaság.

Megrokkant és öregedő ember, holott csak 45 éves. Megérkezik Szatmárra, ahol is a rendőrség fogadja, amely átteszi a városi hatósághoz.

Kikérde, adatait jegyzőkönyvbe akarják venni, de sehogyan sem megy. Nem tudnak „hazánkiával” érintkezni.

Egyetlen szót sem tud az állam nyelven, de nem tud magyarul vagy németül sem.

Innen vándorolt ki tényleg Erdélyből és amíg itt lakott, addig Apahida volt ille-

tőségi helye. Ugy kerül Szatmárra, hogy Szatmáron született. Ide toloncolták, mert itt született, most Szatmár Apahidára toloncolja, mert ott van illetősége.

Huszonöt évvel ezelőtt vándorolt ki Franciaországba és azóta teljesen elfelejtette anyanyelvét. Csak franciául tud. Franciául beszél, franciául gondolkodik, sőt franciául álmodik, ha almodik és most vissza küldötték Romániába, mert — román.

Ripp van Winkle huszesztendős álmból így ébredt, ahogyan ez a szegény ember ma a szatmári városházán racsínált arra, hogy ő román, csak éppen hazája nyelvén beszélni nem tud.

Szép világ ez a mai világ. Embereket, sorsokat és egzisztenciákat így hajigálnak, így vetnek és dobznak: pocskéká zuznak, mert — válság van.

A magyar szociáldemokraták izgalmas kongresszusa

Budapest, december 7.

Tegnap, vasárnap kezdődött meg a magyar szociáldemokrata párt három napra tervezett pártkongresszusa.

Deutsch osztrák delegátus, a szövetségi kormány volt hadügyminisztere a következőket mondotta:

— Olyan korszak előtt állunk, amikor Európa békéjét a fascizmus veszélye fenyegeti. De az osztrák szociálistáknak volt ereje leverni a Pfriemer-féle puccsot és éppúgy elég erős lesz a fascizma törekvések visszaszorítására is.

Hildebrandt német szociáldemokrata képviselő azt fejtette ki, hogy a német szociálisták csak azért támogatják a Brüning-kormányt, hogy Hitler előretörését megakadályozzák, de ez nem jelenti azt, hogy szövetségbe volna a reakcióval. Hitlerrel egyébként, ettől a szélhámos operettfigurától Magyarországon még jobban félnek, mint magának Németországnak a területén.

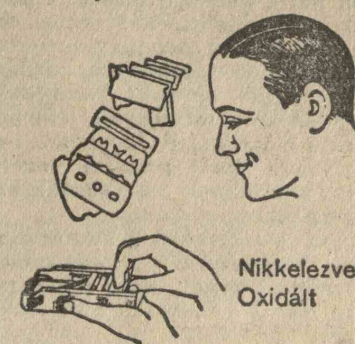
Buchinger Manó bejelentette, hogy határozati javaslatot egyelőre nem terjeszthet a gyűlés elé, mert a rendőrség az idevonatkozó iratokat elkobozta.

2 UJ MODELL

Allegro

Egy aparátusban egyesítve fénkö és lehuzőbőr. Feni egy és két oldalon a pengéket.

Biztosítja a tökéletes beretvalkozást.

Nikkelezve Lei 600
Oxidált Lei 400.

Nagy tökéletesítés

A fénköre és lehuzőbőrre beallított fénkötest (penge) villam gyorsan forog. Kapható késfénkö és más szakmabeli üzletekben. Díjmentes prospektusokat

Küld a vezérképviselő: C. I. C.

Str. Emancipată 5, București

Legolcsóbb karácsonyi könyvvásárlási alkalom!

Könyvbarátok, illetve könyvvasárlók figyelmét felhívjuk arra hogy az eddigi mélyen le szállított könyvarkból a karácsonyi ünnepek elői szokásos ismertető hirdetések érték kének megtakarításával a szépirodalmi, illusztrált és mese könyvek árait ujlág erősen redukáltuk s ezért kérjük mindazokat, akik könyveket vásárolni óhajtának, hogy dusan felszerelt könyvtárunk áriegyzékét, melyet ingyenesen szállítunk, levelezőlapon, kériék. A vidéki vevőink, akik könyvet akarnak rendelni, küldjék az ajándékra számításba vett összeget postautalványon az óhajtandó könyvek körüírásával és mi a beküldött összeg erejéig küldjük portómentesen a kívánt könyveket. Az esetleg nem megfelelőket kicseréljük. Könyvek árai szépirodalom Lei 3-tól, if usági és mesékönyvek diszkötésben Lei 12-től.

„UHU”

Könyvkereskedés, CLUJ, Calea Reg. Ferdinand, (volt Wesselényi Miklós-ucca) 20 sz.

Hírek

A kamara hétfői ülése

Bukarest, december 7.

A kamara hétfő délelőtti ülésén, amely fél 10 órakor kezdődött, két napos távollét után Argetoianu pénzügyminiszter is megjelent. A napirend megkezdése előtt Bogdan Stefan liberális képviselő tiltakozott a székelyhídi állami leányiskolák bezárása ellen, majd Jacobescu bukovinai képviselő emelt panaszt azért, mert Hotin megye állami tisztviselői hónapok óta nem kapnak fizetést.

Ezt hiába teszik szóvá a kamarában — válaszolta Argetoianu —, mert ennek csak akkor volna értelme, ha a pénzügyminisztérium részéről rosszakaratot lehetne kimutatni.

Mirescu szociáldemokrata, Robu kuzista, Man lelkész képviselő felszólalásai után áttértek a költségvetési vita folytatására, amelynek során Dumitrescu liberális és Costin Sturza (Vlad Tepes-liga) bírálták a költségvetést.

A délelőtti ülés 12 óra 30 perckor ért véget.

A kamara délutáni ülésén Jásika Gábor Lőrő, a magyar párt nevében bírálta meg a költségvetést. Elismerte, hogy a kormány nagy erőfeszítéseket tett a költségvetés kiegyensúlyozására, azonban a megtakarításoknál nem volt igazságos. Részletesen és adatokkal alátámasztva mondogta el idevonatkozó kifogásait, különösen azt hangsúlyozta, hogy az egyházak államsegélyének megállapításánál a kormány súlyos igazságtalanságokat követett el a kisebbségi egyházakkal.

Beszéde végén kijelentette, hogy miután a jövő évi költségvetés érezhetően a kisebbségek ellen irányul, a magyar várta a költségvetést nem fogadja el.

Itt említjük meg, hogy a kamara délelőtti ülése alatt a katonai nyugdíjasok répes kioldottsága a kamara elé vonult és tüntetett a nyugdíjgarantizációk tervbe vett leszállítása ellen.

A mélységbe zuhant a rohanó szerelvény. Szatmárról jelentik tudósítónk: Súlyos munkásszerencsétlenség történt Szatmár város avasfalusi erdőtelepén, ahol a keskeny iparvágányon 14 fával terhelt pályakocsit indítottak el a völgy felé. A súlyosan megerőltetett szerelvény nagy sebességgel indult utnak. Mozdony természetesen nem volt előtűk, hiszen a szerelvény sebességét a lejtős pályán még a kocsinkint külön fékezés is alig csökkentte. Ezáltal azonban a fékek nem működtek s az örült sebességgel rohanó szerelvény a legelső kanyarnál kingrott a sínekre és a mélységbe zuhant a kocsi. A becsúszott 14 fékzével együtt. Szerencsére a fékek egy részét a zuhanás magas ívben dobta messzebb s így ezek nem kerültek a vagonok és a rakomány alá. Egy fékzóna a fejé azonban a fadorongok a felismerhetetlenségig összezúzták. A másik fékzóna, Pap György, kórházba szállítása közben szenvedett ki. Súlyos sérüléseket szenvedett Cincás Mihály és Fedorka Tódor vonatvezető is. A szerelvény fékjei, amint később megállapították, a rájuk tapadt hótömeg miatt mondták fel a szolgálatot.

Mi történt Brádon? Aradról jelentik: A városban olyan hírek terjedtek el, hogy Brádon zendülés tört ki. Kiderült, hogy arról van csak szó, hogy a hetivásár alkalmából az adóhivatal adóhátrálék fejében le akarta a felhajtott marhákat foglalni. A gazdák kétségbeesetten tiltakoztak a szokatlan foglalás ellen, amelynek csak a hirtelen megjelent főszolgabíró vetett véget.

24 SZÁZALEK KAMAT. Craiovából jelentik: Az ügyészség feljelentette a „Bursai” bankot, hogy 22-24 százalékos uszorkamatot szed. Az ügyészség vizsgálatot rendelt el.

Regáti ovónókat neveznek ki a szintizta székely falukra. Csikszerezdából jelentik: Csiktaploca községben, ahol az ovónói állást Kovács Juliánna töltötte be, most egy román ovónót neveztek ki, aki természetesen egy kukkot sem tud magyarul. A magyar ovónót pedig azzal az állítólagos indokkal, hogy nem bírja kellőleg az állam nyelvét, elbocsátották. A csiki falvakban még több, csak románul tudó ovónó működik, akik, mivel nem ismerik a magyar nyelvet, semmi egyébbe nem tanítják a csiki gyermekeket, csak táncolni.

— ELOFIZETŐINK kísérjük figyelemmel a címkéjükön feltüntetett lejáratot. A lap zavartalan expedíciója érdekében gondoskodjanak idejében a lejárt előfizetés megújításáról s ha akár postán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljék meg, hogy 8 napon belül az új lejárati szerepel-e a címkén. Ellenkező esetben közvetlenül a kiadóhivatalban kell reklamálni.

— Levegőbe röptették a moszkvai katedrális. Moszkvából jelentik: A rep-biztosok tanácsának intézkedésére a Megváltóról elnevezett katedrális szombaton levegőbe röptették. A különös intézkedésre az adott alkalmat, hogy a szovjet kormány már régebben elhatározta, hogy a katedrális helyére felépítteti a szovjet palotáját, s az építkezési munkálatokat rövidesen meg akarják kezdeni. A vallásukhoz hű oroszok körében a megdöbbentő intézkedés óriási konsternációt keltett.

AKI CSAKUGYAN BELELÁT A MAS GYOMRÁB

Dr. Jakobae oros professzor, a berlini orvosszövetség gyűlésén egy szenzációs kérészt mutatott be, amelynek segítségével tökéletesen meg lehet figyelni a belső szervek működését. A találmányuknak orvosi szempontból óriási jelentőséget tulajdonítanak.

— A király elé készül Csiktaploca községe a bírójá ellen. Tudósítónk jelenti: Csedő Imre csiktaploczai gazda, akit a falusiak közönségesen a „liberális ördögnek” neveznek, éppen elégszer szerepelt már a lapok hasábjain, nem egyszer bünygyekkel kapcsolatban is. Bármit is tett azonban, mindig az élen tudott maradni, mert ravaszabb és körmonfontabb embert alig hord hátán a föld. A magas politikában pedig, amelyre annyi lehetőséget nyújtanak a szerencsétlen Csikban, biztosabb kezű és szemű minden pártvezérnél, mert a pártok kibuknak a kormányból, ő azonban örökös ur marad. Ennek az egyszerű titka pedig az, hogy mint községi bíró minden pártnak ígér szavazatokat. Néha valóban szállít is néhányat. Legtöbbször azonban csak ígér. Mint bíró, illetve mint interimár bizottsági elnök aztán uralkodik a falun. Az elmúlt 28 hónap alatt néldául 22 polgári és bünygyi pert akasztott a falu nyakába. Számos pörben mint felperes szerepelt a falu ellen és mégis ő a község bírójá, ami minden rendes közigazgatási rendszerben lehetetlen volna. A falu erkölcsi testületeinek már sok millió kárt okozott, jelenleg pedig a befolyó községi jövedelmek nem elegendők az általa indított perek bélyegköltseire. A végleg elkeseredett Csiktaploca most elhatározta, hogy a prefektushoz fordul s ha a prefektus nem szabadítja meg a falut ettől az átoktól, úgy felségfolyamodványban magát a királyt kéri meg hathatós közbeavatkozással.

— A dicsőszenmártoni gázháború. Dicsőszenmártonból jelentik: 1926-ban a földgáz elosztást a Kisküküllővármegyei Földgáz R. T. végezte, amelynek a termelő társasággal, az U. E. G.-vel árdiferenciák voltak. Ebből kifolyólag az U. E. G. elhatározta, hogy lezárja a városba vezető főcsapot, amit a városi tanács karhatalommal akadályozott meg. Az U. E. G. annakidején 350.000 lejcs kártérítést indított a város ellen. A pert a társaság legfelső fórumon most megnyerte s így a városnak meg kell fizetnie a kártérítést amely öt év alatt 1.200.000 lejre növekedett.

— Elmaradtak az egyesülési ünnepségek és ezért elvesztették tandíjmentességüket. Kolozsvárról jelentik: Az itteni Baritiu-gimnáziumban december elsején — mint az ország valamennyi iskolájában — az egyesülési ünnepet ülték, amelyről néhány diák távolmaradt. A távolmaradt diákok véletlenül nagyrészt kisebbségi-ek voltak és így történt, hogy az iskola

BRASSO

„Modern Mozzó”

Telefon 518

Ma hétfőn utoljára, Zapolka Gabrielle világ-hírű regénye filmen

„A varsói citadella”

a leg-odasabb orosz sláger, gyönyörű orosz ének és balajaja kísére tel, Varkonyi Minai, La Jana, Harry Hardt főszereplőkkel.

Holnap kedden, nagy premier

„LEGÉNYCÁNYOK”

Mal erkölcsök filmje. Német beszélő éneklő operette.

Jón: „WENER LIEBSCHAFTEN” Jón!

Betty Bird, Georg Alexanderrel.

igazgatója félreértette a helyzetet és röviden szólva „irredenta tüntetésnek” fogta fel a diákok meg nem jelenését. Az iskola igazgatója emiatt a távolmaradt diákok közül azokat, akik tandíjmentesek, e kedvezményük elvesztésére ítélte.

— Badenben titkos rádióadója volt a Szovjetnek. Bécsből jelentik: A bécsi rendőrség hosszas nyomozás után megállapította, hogy Badenben a szovjet rövidhullámú leadóállomást tartott üzemben, még pedig a Bellevue szálló egyik szobájában. A vizsgálat során két lengyel illetőségű férfit és egy bécsi telefonoskisszonyt letartóztattak.

— HALALOS DRAMA NÉHÁNY SORBAN Aradról jelentik: Borzalmas gyilkosság történt szombat délután Ujard községben. Christea János Sándor 29 éves vármegyei tisztviselő vadászfegyverével agyonlőtte Gavran Olga nevű vadházastársát, aki különöleg feleségének testvére volt. A tisztviselő rövid idővel ezelőtt vissza akart feleségéhez térni, aki azonban visszautasította. Az elkeseredett ember, — a kedvesében élete megrontóját látta, — ezért végzett vele.

— A BRASSÓI MAGYAR DALÁRDA ESTÉLYE. Szépszámu közönség jelenlétében a legnagyobb erkölcsi siker mellett tartotta meg hangversenyt a Honterus-aulában a Brassói Magyar Dalárda. Dr. Willer József és Lengyel L. Béla karnagyok kitűnő vezénylete alatt a férfiak, a nők, majd a vegyeskar a magyar kardalok legszebbjeit: — Kacsóh Pongrácz, Pogatschnig, Delly Szabó Géza, Horváth Károly műveit, csupa eredeti magyar szerzeményt, — énekelték nagy hatással, osztatlan tetszés mellett. A Brassói Magyar Dalárda e hangversenyyel is igazolta azokat a sikereket, melyeket az országos versenyeken mint Erdély egyik legjobban szervezett és vezetett dalárdája aratott s azt az értéket, melyet hivatása és működése a magyar művelődés számára jelent. Ennek a hivatásnak a szépségét és jelentőségét méltatta szellemes és egyben tartalmas szabad előadásában dr. Willer József kamarai képviselő is, aki ötletes formában fejtette ki a nemzeti dalok bekeszerző szerepét, az igazi nemzetközi nyelvet, a dal ellentéteket felolvasztó hivatását. Egyben érdekes jellemzést adta az egyes nemzettek dalkultusza jellegének, a német szervezetheztől, fegyelmhezettől, mely a klasszikus zenében érvényesül, a francia individualizmuson át, melynek Debussy a legmarkánsabb képviselője, az elnyomott szláv lélek fájdalmas, megragadó dalköltészetét. A magyar kardal helyét és karakterét is megjelölt dr. Willer, diszciplinaltságot, de egyuttal még kiteljesedésre váró lelkeségét is. A nagy-érdekű előadást nagy tetszéssel fogadta a közönség. Kiss János székely dalainak is, melyek szintén igazolták a nemzeti dal intenzív művelésének a becsét, ugyancsak zajos sikerre volt.

★ SCHNEIDER JÓZSA, Brassó, Str. Regina Maria—Fekete-utca 45. sz. (új szám), I. emeletre költözött, ahol továbbra is vállall irászkértől, grafológiai megbízásokat, a töle megszokott lelkiismeretességgel. Fogad 9-11-ig, 3-6-ig. (be)

— Tűz a Generala-bizosító kolozsvári székházában. Kolozsvárról jelentik: Az itteni Generala-palotában lakó Hoffmann Mór biztosítási tisztviselő lakásán tegnap tűz ütött ki. Az oltást megnehezítette az, hogy Hoffmann nem tartózkodott oda-haza és a lakása be volt zárva. A tüzoltóság óvatosságból az összes lakókat kitelepítette, ami nagy pánikot idézett elő. Végre hosszas munka után sikerült a tüzet eloltani és a lakókat is visszaköltöztették. A kár jelentékeny.

— AZ ARADI RENDŐRÖK ÉS A SAJTÓ. Aradról jelentik: Az aradi rendőrség ma az összes aradi hírlapírókat kitiltotta a rendőrség épületéből, mert egy betörőbanda elfogatásáról szóló hírt, akaruk ellenére megírtak. Miért legyenek az aradi rendőrök több respektussal a sajtó iránt, mint az igazság ügyminiszter.

— ATKISÉRTÉK MAGYARORSZÁGRÓL A BESZTERCEI GYILKOS TÁNCANART. Nagyváradról jelentik: A magyarországi határrendőrség hétfőn reggel átadta a román határrendőrségnek Augustin Vulpéanu besztercei táncanárt, aki tudvalevőleg a vele természetellenes viszonyt folytatott Flaviu Greabu joghallgatót meggyilkolta. Vulpéan ügyelőre beszállították a nagyváradi ügyészség fogházába.

— Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesóványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrküütesek, kelések, furunkulusok eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűvíz szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József víz hatása mindig kitűnően beválik. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— MAROSVÁSÁRHELYI HIREK. Iudósi-tónk jelenti: 1931. januárjában borzalmas gyilkosság történt a marosmegyei Sármas községben. Kóka János és Ursu Péter odaváló legények, akik régóta ellenséges viszonyban voltak, összeháldokoztak s a vita hevében Kóka legénytársát 20 késszurással megölt, majd kifosztotta a holttestet és 800 lejt rabolt. A marosvásárhelyi törvényszék Kókát 2 évi fegyházra ítélte, míg a tábla, ahová felebbezés miatt került a bünygy, az ítéletet megváltoztatta és a gyilkos legényt 10 évi fegyházbüntetéssel sújtotta. Kóka János felebbezett, míg az ügyész megnyugodott az ítéletben. — Vasárnap délután megrondító gyermekszerecsétlenség történt Popescu marosvásárhelyi órnagy lakásán. Az órnagy Tiberiu nevű kisfia egy másik kisfiuval játszott és játék közben előszedte apja szolgálati revolverét. A veszedelmes játékszer véletlenül elsült és a revolvergolyó a kis Popescu Tiberiu barátjának combját furta keresztül. A kisfiut súlyos sebesüléssel kórházba szállították.

— GEORGE MIHAIL ZAMFIRESCU — AZ UJ PANAIT ISTRATI. A háború utáni román irodalom egyik legígéretesebb tehetsége bontakozik ki egyre erőteljesebb formában George Mihail Zamfirescu munkáiban, akikben az új-naturalizmus vezéregyéniségét látják. Most jelenik meg egy új regénye „A rózsás szlíz” címen, amely az istenháta mögötti vidék kisembereinek a rettenetes szenvedéseit és lelki vajadásait rajzolja meg az eszmények keresése és az érték való harc közepette. Eddigi szindarabjai és regényei azt mutatták, hogy Zamfirescu gorkiji és istrati szeretettel és megértéssel, s ráadásul közvetlen frissességgel érzí át a kisemberek tragikumát s karakterek igazi freskóját festi meg. A fiatal naturalista író új regénye elé román irodalmi körökben szokatlan érdeklődéssel tekintenek.

— Egy kiváló magyar tudós halála. Budapestről jelentik: Nagypuri Böck Hugó, helyettes államtitkár, a Földtan-intézet igazgatója, Budapestben meghalt. Az elhunyt tudós — aki a leghíresebb petroleumszakértők egyike volt — 1923-ban az angol kormány megbízásából kutatótt petroleum után.

— Adjon 1000 pengőt, visszakapja a fiát. Miskolcra jelentik: Lammert Györgynek, a Nemzeti Bank miskolci fiókintézet igazgatójának levelet küldött valaki, amelyben tudatták vele, hogy fiát elrabolták, de ha a levél kézbesítőjének 1000 pengőt kifizet, ismét hazaengedik. Az igazgató — aki tudta, hogy fia még iskolában van — átadta a küldöncöt a rendőrségnek, amely egy munkanélküli ékszerészegéd személyében a tottest is rövidesen elfogta.

— Dicsőszenmártonban sincs vevő az adóárverésen. Dicsőszenmártonból jelentik: Furcsa látvánnyal szórakoztatta a pénzügyigazgatóság a hetivásár közönségét. A pénzügyi palota előtt dobra verte az adóhátrálék fejében lefoglalt tárgyakat, amelyeket — minthogy vevő nem akadt rájuk — ismét visszavitetett az épület pincéjébe.

— 60 ezer lej értékű lopott áru. Paulmann komizár és Lungu detektiv letartóztatták Péter Jenő kovászai és Csutak Lajos brassói lakost, akik Bittner Rudolf óbrassói kereskedőtől 60.000 lej értékű árut loptak. A lopott holmi egyrészt Gagás János szentpéteri lakosnál lálták meg. A tolvajokat kihallgatásuk után az ügyészséghez utalta a rendőrség.

Asira (Apolló) Mozzó BRASSÓ

Ma hétfőn fut utoljára az idény legkedvesebb filmje:

Mam'zelle Nitouche (Nebántsvirág)

ANNY ONDRA-val. — December 8-kától, keddtől kezdve az első spanyol film kerül előadásra, a világ legnagyobb, szívet hódító tenoristájával: JOSE MUJCA-val

C. F. R. bérletét azonnal kiadja

„EUROPA”

MEN-TJEGYIRODA, BRASSÓ. (Korona szálloda.)

REDOUTE MOZGO BRASSO

Te'el 145

Ma HÉFŐN utoljára. Még alkalma van és nézze meg a

„VALZERPA-RADICSON”

című slá erúnke, amelyet több mint 3000-en néznek meg. Muzsikája, nangu atos témája, szerep összeállítás megdöntötte az összes eddigi sláerek sikerét

Köve sező műsrun

„MUZSIKUS JANKO”

Sienkiewicz regénye, Roguski hódódóvirtuózzal

Közgazdaság

SZÓZAT AZ ARNAUTÁKHOZ

Irtá: Halász Sándor

Anghelescu, az új bankkormányzó, hivatalbéli első napján nyilatkozott. „Nem lehet sürgősebb dolgom, — mondja a bankkormányzó, — minthogy minden erőmmel helyreállítsam a megingott hitelélet bizalmát.”

Egy bankfőnöknek és különösen egy új bankfőnöknek így kell nyilatkoznia. A bankkormányzó enunciaciója nem olyan amolyan odajutott nyilatkozat, amelyen az olvasó szórakoztatóan átfut és a másik pillanatban már egyetlen szavára sem emlékszik. A bankkormányzó az ország pénzét, vagyionát és hiteléletének biztonságát reprezentálja és így nyilatkozatait mikroszkóp-lencse alá teszik és megnagyítva minden hangszámban külön is felméri és külön is felértékelik.

— A romániai pénzügyi helyzetnek szüksége van arra, — folytatja nyilatkozatát az új bankkormányzó, — hogy a betétek bizalmasan legyenek kezelve, ahová pénzeiket helyezték.

Ugyebár, no lám, mi mindig mondtuk, hogy a betéteknek bizni kell a bankban és a banknak bizni kell az adósban. Ime, most a legmagasabb helyről is mondják, enunciaciók, kinyilatkoztatások, szózatolják.

Az utolsó mondat: — Ha ez sikerül, úgy a többi feladat elvégzése könnyű feladat lesz, — zárja szavait Anghelescu.

Szóval az első dolga: helyreállítani a bizalmat, a második: helyreállítani a bankot, a harmadik: a többi, de az már könnyű feladat lesz.

Egészen egyszerű és szimpla program. A bizalom eldől. Felemeli és helyreállítja. A bank eldől. Felemeli és helyreállítja. A többi mind, ami a bizalommal és a biztonsággal szerves egytestvér, a földön pocskéká verve, de ez már nem kunszt, ez már menni fog. Ezeket igazán könnyen lábraállítja és megőrösi. Ahogyan a nagyító alatt a nyilatkozat logikáját, gesztusát és menetét nézzük, az első pillanatokban még nem vagyunk tisztában azaz, vajjon az új kormányzó szeme a rossz vagy a mi agyunk korlátolt. Egy kormányzó, a kormányzó, a Nemzeti Bank-kormányzója látja a dolgok állását és összefüggését és ha látja, nem beszélhet így. De ha mégis így beszél, akkor tudja, hogy kinek beszél, ismeri azt az anyagot, amelyhez szól és megérzi, hogy ennek az embertömegnek így is lehet beszélni. Mert valóban és lényegében a kormányzó nem mond kevesebbet, minthogy sehol semmi baj, csak éppen az a Manolescu egy csunya rossz gyerek volt, rakoncátlan és engedetlen, pasott Rontó Pál, aki csak azért döntött mindent össze, mert jussz sem akart tőzést kapni, érdemrendet, elismerést, simogatást. Nincs itt semmi baj, csak éppen a csunya Manolescu helyére egy ilyen Anghelescu nevet fű kellett, aki felemeli, ami eldől és leemelteti, amit újra talpraállít. Most végre átvette a hivatalát. Rendet csinál előbb az íróasztalán, friss tintát önt a kalamárisba, friss íratot tesz a táperre és már holnap reggel hozzáfog. Nekigyürkőzik, lehajol, felemeli és kész.

Angyali szelidséggel, megértő elnézéssel és piculányi harag nélkül itt és nyilbanosan felkérdezzük Anghelescu bankkormányzót urat, pénzüink, hitelünk és vagyionunk mixerét: szabad ezt? szabad így? szabad még ma is és a történetek után hozzánk így szózatolni? Arról nem beszélünk, hogy mi folyik a világban immár négy év óta, arról sem, hogy mi történt Németországban nyár elején, Angliában nyár derekán és Amerikában nyár utóján, arról sem szólunk, hogy elakadt a világ gazdasági szekerének mind a négy kereke, csak arról talán, hogy mi történt aznap, amelyen a Banca Nationala új kormányzója kinyilatkoztatta, hogy ő most — felemel. Azon a napon, a tegnapi napon, csak itt a szomszédban. Magyarországon, gróf Károlyi Gyula miniszterelnök elnökelete alatt konferencia volt, amelyen részt vettek az összes okosak és az összes okosokon felül a legokosabbak. Résztettek még — tessék meghajolni! — Taylor ur, — még mélyebben meghajolni! — Bruce ur, — és hétrétegyenre hajlongani! — a Népszövetség pénzügyi szakértői és a konferencia eredményeként kinyilatkoztatták, hogy Magyarország még nem kér moratóriumot.

Ezt már valahogyan ilyenformán hallottuk valamikor. Akkor Höfer mondta és így mondta:

— Lemberg még a mienki! Szóval már kér. Ha tagadják, akkor már meg is kérte. Ha nyilatkozzák, ünnepélyesen és hangsúlyozottan nyilatkozzák, akkor már régés-régen meg is kérték. És Magyarország gazdasági sorsával egyidejűleg bátrak vagyunk Anglia sorsának tegnapi fordulatára is rámutatni, amely szent napon Anglia határozata hozta, hogy tizenötmillió fontsterling értékű bankjegyet nyomtat, — minden fedezet nélkül, mert különben a forgalom elakad. És még egy esemény, amely tegnapról kelt: Franciaország reszket és toporékol, mert az angol

polgár minden pénze áruba menekül és ez a szimptoma elmélyíti azt a hatalmas veszteséget, amelyet Franciaország az angol font zuhanásával máris szenvedett. És ide tartozik ezenfelül, hogy Flandin úgy kikötődött Angliából, mintha nem ő vadászott volna, hanem saját szent személyét lötték volna puskából ki. És mikor ennyire mélyen és ennyire felismerhetetlenül ropog és recseg, borul és zuhan minden és mindenki, megjelenik Anghelescu ur a porondon és elszózatolja:

— Nem lehet sürgősebb dolgom, minthogy minden erőmmel helyreállítsam a megingott hitelélet bizalmát.

Elhiszük és koncedáljuk: Anghelescu ur helyre tudta volna állítani a megingott hitelélet bizalmát — tíz évvel ezelőtt, amikor még nem ingott meg a hitelélet és megvolt még a bizalom. De mivel tíz évvel ezelőtt és tíz év óta szünet nélkül az egész világon inog a hitelélet és dűledezik a bizalom és mivel nálunk, Romániában, tíz éve szakadatlan a természetes gazdasági rázkódtatásokon felül még külön két marokra fogva inogtatják a hiteléletet és tövestől csavargatják a bizalom gyökerét, mit akar ma már Anghelescu? Egy ilyen friss, kipihent és idegeiben meg nem fáradt Anghelescu csináljon rendet az íróasztalán és írja alá az aktát, mert másképpen nehezen telik a délelőtt. Ennyit tehet.

Ma már csak ennyit tehet.

Ma már ott tartunk, hogy a romániai gazdasági élet alakulásának menetében sehol semmi beleszólásunk. Tavaszi áradások rohánó vizétől megviszik a szálát, úgy viszik és odaviszik, ahogyan és ahová akarják. Most ősz van. Őszi áradás van. Most már bealkonyult és kezünk a hideg téleleji alkonyatban ráfagyott a gyeplőszárra. Úgy vágat az ország sorsa és úgy teljesedik be, ahogyan a megmakrancosodott pész-paripák szeszélye éppen akarja. Itt nincs mit tenni, itt nincs mit cselekedni. Itt az új bankkormányzó, ha bajt, még nagyobb bajt, műhibát nem akar elkövetni, ne csináljon semmi egyebet, csak írja alá a napi szürke aktát és ha adják, pegye fel a füzetét.

Ma már csak azért van bankkormányzónk, mert még mindig él bennünk az a konzervatív megszokás, hogy a Banknak kormányzó kell.

Tegnap még kellett volna bankkormányzó és szükségünk volt államférfira, vezérre és politikusra. Sirtunk és jajszékeltünk, könyörögtünk és esedeztünk olyan vezérékért, akik látják és hallják a dolgok összefüggését, menetét és kiutját. Az egész világ felénk haragot, hogy a leggazdagabb ország vagyunk, hogy bezárt egység maradtunk ugyanakkor, amikor a békeszerződés Európa valamennyi államának gazdasági elzárkózottságát lehetetlen tette. Utón-utólag mondták, hogy Erdély, Besszarába és Bukovina az ó-királyság fűtőtere, vért-ado kimeríthetetlen bányája, hízoló kurája és erősítő anyatejes emléke Mindenkinek tudta és mindenki hallotta, csak a kormány fejei soha, a miniszterek soha, a bankkormányzók soha. Ugy éltek elzárkózottan és rövidlátóan, mint hajdani Ferenc József császár és király udvaroncái, lakájai és politikusok, akik kinevezett félkegyelműi annak idején. Okkupálták Bosznia-Hercegovinát és sohasem látták és sohasem hallották Boszniát és Hercegovinát. Többségi hatalmuk felülállásában és magasra emelt elhivatottságuk hitbe szédült, ki tudta Bécsben, a Burghban, a Ballplatzon és kapcsolt részén, hogy hogyan élnek és hogy főként miből élnek Banjalukában az arnauták.

— Banjaluka? Ja, ja, Banjaluka, dass ist ja eine Stadt in Bosnien.

Es az arnauták szegényedtek és a bolgárok is szegényedtek és a szerbek velük együtt és Bécs nem tudta, nem is sejtette, ésszel fel sem fogta, hogy az arnautákkal, az osztrákokkal, a szerbekkel egyetemben az Osztrák-Magyar Monarchia ereje is elpályhódik, elsatnyul és kórházi ágy lepedőjére kerül.

— Ja, igen, Erdély! Mondják: ott a magyarok kiabálnak. No igen és Besszarába: sőt oroszok és csunya zsidók lakják. És Bukovina? Voltam egyszer benne: gyenge tartomány, gyenge tartomány...

Es éltek tovább és szedték az adót tovább, holott, ha Besszarába földjét, Erdély kincsét és Bukovina erdőt és e három tartomány embertömegét fokozható vagyionnak és istápolandó embertársnak fogadják, ma nem tartunk ott, hogy aranyunk porrá porlott és gazdaságunk, amelyről egy világ regélt, 130 egy néhány milliárd lej államadóssággá zülött.

Belőlünk éltek és nem velünk és, mert ellenünk éltek és nem mellettünk, ma Romániában a legmélyebb és legkilátástalanabb az a pálság, amely az angolt is megpofozta, de sőt még a franciát is megfricskázta.

Es mikor itt tartunk, jön egy új bankkormányzó és szózatol.

Még mindig a banjalukait arnautáknak szózatol.

JELKEPE A TISZTASÁGNAK

Naponta millió személyt elégít ki. Ön is ezek közé tartozik?

A Cadum szappanból egyes országokban annyi lesz eladva, hogy felülmúlja a más gyártmányok összes forgalmát. Ez az eredmény annyival jelentőségesebb, hogy ott fogyasztanak belőle a legtöbbit, ahol a pipercikkekben elővigyázatosak és különös gondot fordítanak rá.

Évek óta a nagyigényű hölgyek csakis ezt használják és meg vannak vele elégedve. És miért ne lenne Ön is egyenlő ezekkel? Kísérlelje meg!

A Cadum az arcszint gyöngéden felfrissíti és megtisztítja a bőrt anélkül, hogy ingerlő hatást váltana ki. Az

anyák olyan tisztának és finomnak tartják, hogy teljes bizalommal használják úgy a maguk, mint gyermekeik számára. Illata lágy és kellemes.

Kemény és tartósságánál fogva a Cadum rendkívül gazdaságos. Egy gondos szárítás minden csepp nedvességtől mentesítette. A gyártása annyira modern és higiénikus, hogy senki mástól érintve nem lesz az Ön kezén kívül.

Egy szilárd szappan, melynek utolsó részecskéje is kihasználható.

Cadum szappan

Négy magánvasutat vissza ad az állam az eredeti tulajdonosoknak

Meglepő határozatot hozott a magánvasutak ügyeit intéző kormánybizottság

Bukarest, december 7.

A közlekedésiügyi miniszteriumban ülést tartott az a bizottság, amely a magánvasutak állami kisajátításának ügyeit intézi. Az ülésen Valcoveci közlekedésiügyi miniszter mellett több miniszter és miniszteriumi vezérigazgató vett részt. Az ülést azért hívták össze, hogy a magánvasutak kisajátításának, illetőleg átváltásának közel egy évtized óta húzódó ügyében olyan határozatot hozzanak, amely nyugvópontot juttatja ezt az egész kérdéskomplexumot, amely tudvalevőleg a népszövetségi fórumokat is foglalkoztatja.

A tárgyalási anyagot mindenek előtt két csoportra osztották: olyan magánvasutakra, amelyeknek kisajátítási ügye nagyjában rendezve van már és olyanokra, amelyek nincsenek még elintézve. Az utóbbi kategóriába tartozik az a négy magánvasut, amelyek ügye még a hágai, illetőleg párisi döntőbíróóságok előtt fekszik.

Miután az összes lehetőségeket ezeknek a vasutaknak a rendezésére vonatkozólag megvitaták, az ülésen végül is a következő határozatot hozták: tekintettel arra, hogy az állam a mai pénzügyi helyzet mellett nincsen abban a helyzetben, hogy pénzügyileg rendezze a négy magánvasutak átvételét, amelyeknek ügye a hágai, illetőleg a párisi döntőbíróóságok előtt fekszik, a kiküldött bizottság javaslatot tesz a kormánynak arra, hogy a szobanforgó négy magánvasutat adja vissza az eredeti tulajdonosoknak, illetve részvényeseknek.

A határozat nagy meglepetést kelt, mert az állam eddig tudvalevőleg már 10 magánvasutat szerzett meg a régi tulajdonosoktól és magántársaságoktól, viszont kétséges, hogy ennek a négy magánvasutnak az érdeklőitjei bele fognak-e menni most már abba, hogy újra átvegyék a vonalak kezelését, amikor az eddigi jövedelmektől elütötték őket.

Kisgazdasági Hírek

A bukaresti Banca de Scont immobilitizált pállótárcájának átvételét a legutóbbi minisztertanács engedélyezte. A Banca Nationala a stabilizációs kölcsönből, az immobilizált pállótárcák átvételére rezervált összegből, 25 éri nisszafizelési kötelezettséggel 97 millió 431 ezer lej visszleszámitolást nyújt a Banca de Scontnak.

Az Egyesült Romániai Bankok Szövetsége, mely tudvalevőleg a vidéki, közép- és kisbankok szervezete, elkészítette azt az emlékiratot, amelyben a mezőgazdasági adósságok konvertálására vonatkozó álláspontját ismerteti a kormánnyal. Itt említjük meg, hogy a parlamenti Agrár-liga december 13-ra országos kongresszust hívott egybe az agráradósságok konverziója ügyében. A kongresszust Bukarestben fogják megfartani.

A komló behozatalának megszüntetéséről folynak megbeszélések a földművelésiügyi miniszteriumban. Arról van szó, hogy a belföldi komlótermelők beadvánnyal fordultak a miniszteriumhoz, amelyben kéri, hogy a sörgyártáshoz szükséges komlót a sörgyárak belföldön szerezzék be és ne hozzanak be külföldről.

A gabonaexportőrök az utóbbi időben megint nem kapják meg a buzaprémiákat. A konstancai gabonaexportőrök a kereskedelmi és iparkamarák szövetségét kérték fel arra, hogy intervenáljon a kormány illetékeseinél, a prémiumok kifizetése érdekében. A helyzetre jellemző, hogy egyedül a konstancai exportőröknek több, mint 10 millió lej követelésük van exportprémiumokban.

Ujabb vámemelést léptetett életbe az angol kormány. Az új vámemelést szerint a következő cikkek esnek 50 százalékos értékűm alá a bevitelnél: üvegek, poharak, gyapjúval szőtt anyagok, evőeszközök, jutarművek, vadászfegyverek, sportkarabinerek, egészen és félig kész butorok stb.

Fizetésképtelenség a festékszakmában. Szatmári tudósítónk jelenti. Bárdos Aladár ismert festék-kereskedő ma fizetésképtelenséget jelentett. A festékkereskedő hitelezőinek hatvan százalékos követelést ajánl fel. A Bárdos Aladár-cég leginkább erdélyi festékárú-nagykereskedőknek tartozik és a regálban levő kereskedőknek csak igen kicsi az obligója.

„OLLA” prophylaktikus kőszítmény. A bécsi állami népegészségügyi hivatal által végzett és mikroszkóppal vizsgálva leghatékonyabb garanciat nyújt.

Sport

Minimális gólarányú vereséget szenvedett a Ferencváros Prágában

Slavia - Ferencváros 2:1 (2:1)

Prága, december 16. 7.

A magyar ligabajnokságban első helyen álló Ferencváros prágai eredménye nagy csalódást okozott a magyar sportközönségnek. A formája csúcspontján álló „Fradi” jó játéka ellenére vereséget szenvedett.

Az első félidő 35-ik percéig Bukovai játszott a középfedezet helyén, akit azután Sárosi felváltott. A játék elején és végén a Ferencváros volt fölényben, közben azonban a Slavia felülkerekedett. A magyar csapatban a csatársor balszárnya

jobb volt, de a jobbszárny veszélyesebb támadásokat vezetett.

A játék kezdetén a Ferencváros egy-másután vezette a támadásokat. A sáros pályán inkább magas labdákkal operáltak. A csapat gyors iramával és szép fej-játékával feltűnést keltett. A 13-ik percben Takács II. megszerzi a vezetést, de két perc múlva Junek egyenlít. Változó játék után Soltys megszerzi a cseh csapat győztes gólját.

A mérkőzés utolsó negyedében a Ferencváros volt fölényben, de egyenlítőik már nem sikerült.

A magyar ligabajnokság utolsó őszi fordulója

Budapest, december 7.

Tegnap befejezést nyertek a bajnoki küzdelmek, melynek folyamán három mérkőzést játszottak. Az utolsó forduló eredményeiről távirati tudósításaink a következők:

Újpest—Attila 4:0 (0:0).

A miskolciak csatársora, Rudas távollétében széteső játékot mutatott, úgy,

hogy nem tudtak eredményt elérni. Ennek ellenére az első félidőben nagy lelkesedésükkel teljesen nyitották a mérkőzést. A sáros talajon az Attila legénysege kifulladt, viszont az Újpest állóképessége ekkor diadalmaskodott. A 4-ik percben Avar rugta a vezető gólt, a 20-ik percben Volentik, majd a 26 és 39-ik percben P. Szabó rugta a további gólokat.

Bocskai—Vasas 2:2 (1:1).

III. kerület—Nemzeti 3:1 (2:0).

Pozsony:

Ausztria (Bécs)—Bratislava 3:0 (1:0).

Prága:

Sparta—Rapid (Bécs) 3:2 (1:0).

Fotbalmeccsből ökölharc

Arad, december 7.

Botrányos jelenetek színhelye volt vasárnap délután az aradi Glória-CFR sporttelep, ahol a bajnoki tabella élén haladó Glória mérkőzött a közepesen mondható ATE labdarúgóklubbal, amelynek udvaregyleg távolról sincsenek esélyei arra, hogy a bajnoki címet elnyerhesse. A mérkőzés, amely ilyen körülményeknél fogva szenzációszámba ment, mégis izgatott menetű és heves végű volt, a mennyiben az elhatalmasodó botrány következtében le sem játszották teljesen.

A pályán, — miután az ATE első gólját a Glória hálójába röpítette, — egymást érték a tettelegességek. Az ATE játékosai megdöbbenve ürték, hogy az ellenfél emberei játék közben fojtogassák, pofozzák és rugdossák őket. A brutális magatartással szemben Vicsernyész bíró is tehetetlen volt, aki, miután az ATE további két gólt berugott, néhány perccel a mérkőzés befejezte előtt véget vetett a játéknak.

A botrány egybekén, mérkőzés után is folytatódott. Az ATE öltözője előtt valóóságos ökölharc dult, amelyre Craznic határrendőrkapitány, a Glória egyik vezetőembere, buzdította a játékosokat.

A sportkörök és a közönség érthető érdeklődéssel várja, hogy az illetékes ténylegök hogy bírálják felül a gyakorivá váló fotballbotránnyok eme legújabb vadhajtasát.

† A magyar ökölvívők győzelme Regensburgban. Regensburgból jelentik:

Müncheni veresége után a magyar válogatott ökölvívó csapat 12:4 arányú fölényes győzelmet aratott Regensburgban az itteni ökölvívó válogatott csapat ellen.

A kolozsvári Mentő-sorsjegy huzása

A kolozsvári mentő-sorsjáték tegnapi tizenegyedik húzásán a következő sorsjegyek nyertek:

25.000 lej a 89.387 számú, 10.000 lej a 42.907 és 102.609 számú.

2500 lej pedig a következő számok: 56.794, 67.571, 93.608, 99.164, 123.273, 126.451.

Ezenkívül kihúztak ötven darab sorsjegyet 500 lejlel és másik ötvenet 300 lejlel.

ARVERÉSI HIRDETMEŊY

A Casa Centrala alulirott végrehajtója, a végrehajtási törvény 27. paragrafusa alapján, ezennel közhírré teszi, hogy 1931. évi december hó 16-án a Romania Carbonifera tulajdonát képező alanti tárgyak, a helyszínen el fognak árvereztetni. — A tárgyak a Casa Cercuala, Sft. Gheorghe hitelező által az 1. számú végrehajtási jegyzőkönyv alapján 184.818 lej követelésének meg nem fizetése miatt lettek lefoglalva.

A lefoglalt tárgyak a következők: 115 különféle reszelő, 1723 lej. 1 drb. géphajtó szij, 2000 lej. 50 drb. különféle géprész 5000 lej. 10 hordó olaj, drb.-ja 4 50 lej, 2 kis dynamó, ventilátorok részére, 4 5000 lej drb.-ja, 6 kis dynamó, 4 15.000 lej drb.-ja, 2 drb. hajtószij 2000 lej.

Akik ezen tárgyak árverezésén részt akarnak venni, jelenjenek meg a helyszínen a megjelölt napon és órában. Az árverezők kéretnek, hogy a megvenni szándékolt tárgy értékének 5 százalékát előbb helyezzzék letétbe. Végrehajtó.

VECSEY ZOILAN:

69

A SIRÓ VÁROS

— Igéreteket tett. Az elbocsátottakat visszafogadják. A postások és vasutasok, meg a közművek munkásai amnesztiát kapnak, ha likvidáljuk a sztrájkot. Esküit, fogadalmat nem kérnek.

— Tehát győzelem!

— Győzelem, de nem használjuk ki. Mert most már ki kell tartanunk a sztrájkban. Pozsonytól Kassáig áll a munka és Pozsonytól Kassáig egyszerre fog megindulni.

Most nagy mozgolódás támad a teremben. Szuronyos járőr lép be, a járőr élén azonban egy fegyvertelen olasz tiszt.

Rossz németiséggel fordul az első emberhez, aki utjába akad.

— A sztrájkvezetőséget keresem.

Az őrző látáshoz tett fegyverrel megáll. A tisztet Murányi asztalához vezetik.

— Cortezza...

— Murányi...

— Beszél nemetül?

— Nem beszélek...

— Tolmács?...!

Murányi kérdőleg néz Pistára.

— Szerkesztő ur lesz szives tolmácsolnia?

Pista beleegyezőleg bólint.

A tábornok nagyon kéri a sztrájkvezetőséget, sziveskedjék hozzá felfáradni.

Utának indulnak. Pista tolmácsként megy velük.

Az ősi grófi palota ebédlőjében, amely négy két hónappal Bognár Miklós irodája volt, amelynek parkettjén kemény katonacsizmák, rongyos bakancsok, elnyitott lábbelik kopogtak, fogadják őket Rossi tábornok. Udvariassan mutat a székekre. Mindnyájan elhelyezkednek.

A tábornok nem érti az egész sztrájkmozgalmat. Miről is van szó tulajdonképpen?

Murányi csak ennyit mond Pistának:

— Mondja el, szerkesztő ur, amiket föllem hallott. Hogy itten tulajdonképpen a lakosság akarata nyilvánul meg, amelyre Wilson annyira kíváncsi volt, de amiről mégis elfeledtek megkérdezni bennünket.

A tábornok figyelmesen hallgatta végig a felvilágosítást. Hát persze, persze, erről van szó. Most már érti, csak egyet nem ért. Hogy hát tulajdonképpen mit is keres ő itt? Miért küldte őt az ántant katonai főparancsnoksága ide? Őt úgy

informálták, hogy a lakosság epekedve vágyakozik az ántant felszabadító hadserege után és most ime, mást kell tapasztalnia. Hát kérem, sak sztrájkoljanak. Ő nem avatkozik bele, általában kerüli a politikai afférokot. Nem fogja katonasággal letörni a sztrájkot. Csak egyre kéri a vezetőséget, hogy rendet igyekezzen fenntartani. Semmiféle kilengés, semmiféle erőszakosság ne legyen. Hogy ő arról számolhasson be az olasz kormányának, amiről belsejében amugyis megvan győződve, hogy it kultúrnepek élnek.

Nyugodtan, minden szenvedélyesség nélkül folyt a tárgyalás a sztrájkvezetőség és az idegen tábornok között. A végén derül ki aztán, hogy a tábornok tulajdonképpen miért is hívatta őket.

— A helyőrségi kórházban több katonám fekszik, vagy két vagonra való. Nagyon vágyódnak haza, ami érthető és én szeretném, ha haza lehetne őket szállítani. Minél gyorsabban. Nem tudom, meddig húzódnak a sztrájk, de én már ma szeretném a betegszállítmányt utnak indítani.

Különös érzés fogta el Pistát, amikor a tábornok kérését tolmácsolta.

Hát lehetséges ez?

A győztes ántant egyik főhatalmának képviselője, egy olasz tábornok, akinek parancsára szuronyok erdeje indul meg, tárgyalni ül le egyszerű munkásokkal, sztrájkolókat vezéreivel és ahelyett, hogy börtönbe csukná, vagy puskák csöve elé állítaná őket, kéréssel fordul hozzájuk?

— Mondja meg a tábornok urnak, hogy a vonatot bármikor indíthatja. Mi gondoskodunk róla, hogy zavartalanul jusson el a határig.

És délben a pályaudvaron felszerelték a betegszállító vonatot. A sztrájkvezetőség kiküldöttje a sztrájkvezetőség nyílt parancsával felszállt a vonatvezető mellé és a vonat kirobogott az állomásról.

Az első nagyobb állomáson már feltartóztatták őket.

A kisérő leugrott a vonatról és előmutatta a levelet.

Az állomásfőnök szalutált, a vonatot tovább indították.

És így jutott el a nagy sztrájk napjaiban az egyetlen vonat, amely a Kárpátok földjén futott. Marcheggig, hogy napsütéses hazájukba szállítsa a kárpáti szél dermesztő lehetőségétől megbetegedett katonákat.

VIII.

A sztrájkutányán virágos volt a hangulat. Az erő tudata feszítette a kebleket. A hosszú kecskelábu asztalokat már annyian ülég körül, hogy a később ér-

kezők már nem kaptak helyet a falka támaszkodva, az asztalra könyökölve vettek részt az élénk eszmecsereben. Sokan egész családjukkal kivonultak, eljöttek az asszonyok a gyerekekkel, elemosítás kosarakat hoztak magukkal, kipakolták az asztalra a szalonnát, vaját, turót, hideg sültet, no meg a kávéval felt ibriket és itt fogyasztották el az ebédet, az uzsonnát. Az asszonyok kötöttek, horgolnak, a gyerekek vidáman kergetőztek, buvócskát játszottak a székek és az asztalok között, a férfiak pedig, — mit is tehettek volna egyebet, politizáltak.

Amikor Pista négy óra tájban újból felkereste a sztrájkutányát, hogy friss híreket kapjon, olyan vastag volt a füst, hogy csak botorkálva tudott előre jutni a vezéri asztal felé. Egyik-másik asztalon

már gyertya fénye pislákol, nagy zsi-vajgás, sürgős-forgás, minden pillanatban hírnökök jönnek és jelentést tesznek a vezérkarnak.

Murányi előtt nagy jegyzőkönyv, ebbe írja be a jelentéseket és rögtön utasításokat is ad. Az egész hadműveletet ő tartja a kezében.

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV

No. 29.670—1931.

HIRDETMEŊY

A katonai könyvecskék láttamozása (vize-livretelor) folyó évi december hó 7-én kezdődik, a városban kifüggesztett hirdetmények szerint.

Brasov, la 3. Decemvrie 1931.

Primaria.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7-50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyzteri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50 szeri megjelenésnél 2 lej.

Véte'-eladás

10 évig adómenes családi ház minden mellékkelviséggel. 800 négyzetméter kerttel, eladó. Érdeklődni Brassó, Mircea Voda 25. Gázgyár mögött. 13965

MÉZ garantált prima, huszonnyolc lejért kapható Nagy Bélánál, Arad, Sfântul Gheorghe 19.

Első minőségű fajalma, 800 vöke, eladó. Br. Rothenthalnál. Mihai Viteazul P. u. Crit Jud. Tarnava Mare. 16045

Állási nyer

Gyógyszertárakban bevezetett helyi képviselő kereset. Ajánlatokat referenciákkal „Proviziós alapon” jelleggel a bukaresti kiadó továbbít. 16041

MOZITÁTKAR

iroda mag műveit, szakember, román, magyar, német nyelviudással, reorientálni tudó fényképes ajánlatokat, igények megelégedésével, Rudolf Mosse hirdetője Arad, továbbít.

Lakás

Kellemes csendes helyen, minden kényelemmel ellátott szép különbejáratu szoba kiadó. Cim: Str. Curma ora a 2. földszint, Villa Zdică. (Cenkaia, ka.onakórházzal szemben.)

Lehetőleg a belvárosban 2 szobás irodahelyiséget keresünk. Ajánlatokat a brassói kiadóhivatalba kérünk „Iroda” jellegre. 16088

Két-három szobás, fürdőszobás lakást keresek, egészséges fekvésű lakások előnyben. Ajánlatokat „Pontos fizet” jellegre a brassói kiadóba kérek. 15600

Házasság

Benősiülne fiatal izraelita magánhiválnok jobb családba. „Szerény igény” jellegre a brassói kiadóba. 16048

FIAIALOK tanácsadóját. Szerelmi levelező, kiegészítő társaság illemszabályai. Bélyegnyelv, virágnyelv, stb. Arasines horitollappal 40 lej.

Vegyes

Bukarestben Doctor Alexandrescu Sft. Constantin 52. be. egek lakására megy 120 lejért. 16044

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

ELŐFIZETÉSI ÁLTAK: Havonta 10, negyedévre 33, félre 63, évente 123 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi álmunkos negyedévre 420 félre 820, évente 1600 lej.

Fiókkiadóhivatal és szerkesztőség: Hunyad és Alsófahárvánnyák részére Dáry, Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17 (Baioth Géza)

MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán Dániel, Gerő Sándor és Koan Jenő. — Dési Str. S. Barnabiu 10. (Oszian Kálmán) — Kolozsvár: Str. Ducaariu 7. volt (Futur-tele) Neamtan Igazolt Marosvásárhely: Benjámin Arad Str. Bararie 1. Sörház — Nagyszeben: Str. Csokorului 13. Szijetváry László. — Hajdúváral Str. Nic Jiga 32 (Szász János) — Szatmárnémeti: Csokorului 10. (Várad József) — Szilágyss: Str. Isperia Brad — Corla: Str. (Jegye) Erdi — Dési 25. Dániel József

Központi szervezők pénzügyi és jogszabályi: Dartha Géza Dán Géza HIRDETÉSEKET tovesznek a kiadóhivatalba, a megfizetés, valamint minden bel- és külföldi hirdetőroda Részletes tarifája: kérésre szolgálat.

Egészségügyi műszaki vállalat
Fürdőszoba, központi lűt és szellőztetőrendezések. Vízvezetési és csatornázási munkálatok. Szakmérnöki tervezés és vezetés mellett.
KERTÉSZ HENRIK BRASSÓ.